

FYP 2019-12-04

Fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund

Version 1.0

Källa bild: Lunds kommun 2019

Innehåll

Sammanfattning.....	4
----------------------------	----------

1. Inledning.....	5
--------------------------	----------

1.1 Politiska beslut.....	5
1.2 Syfte.....	6
1.3 Tillvägagångssätt.....	6

2. Förutsättningar och strategier.....	7
---	----------

2.1 Fastighet och planer.....	8
2.2 Hållbar utveckling.....	8
2.3 Planeringsprinciper.....	9
2.4 Trafikstruktur.....	10
2.5 Logistisk infrastruktur.....	10
2.6 Teknisk infrastruktur.....	10
2.7 Gestaltad livsmiljö.....	10
2.8 Vårdmiljö.....	11
2.9 Trygghet och tillgänglighet.....	12
2.10 Miljö och energi.....	13
2.11 Digitalisering.....	14

3. Lunds framtida sjukhusområde.....	15
---	-----------

3.1 Målbild.....	15
3.2 Prioriteringar.....	17
3.3 Bebyggelsestruktur.....	19
3.4 Kulturmiljö.....	21
3.5 Grön- och blåstruktur.....	22
3.6 Trafikstruktur.....	23
3.7 Logistisk infrastruktur.....	26
3.8 Teknisk infrastruktur.....	27
3.9 Konstnärlig gestaltning.....	28

4. Genomförande.....	29
-----------------------------	-----------

4.1 Förutsättningar.....	29
4.2 Etapper.....	29
4.3 Blocket.....	36

5. Slutsats	37
--------------------------	-----------

6. Referenser.....	38
---------------------------	-----------

7. Bilagor.....	39
------------------------	-----------

Sammanfattning

På uppdrag av Regionstyrelsen har en fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund tagits fram. Den fysiska utvecklingsplanen är en genomförandeplan för sjukhusområdet och syftet med planen är att säkerställa kvaliteten i de investeringsbeslut som successivt tas för sjukhusområdets förnyelse och utveckling.

Hälso- och sjukvård

Enligt *Lokalförsörjningsplan för Lunds sjukhusområde* (se bilaga) finns följande prioriteringar för Lunds sjukhusområde på kort sikt:

- Redundans gällande teknik, logistik och service
- Nya vårdbyggnader för högteknologisk vård (Med högteknologisk vård avses i första hand operationsavdelningar, intensivvårdsavdelningar och bild-och funktionsverksamhet. Högteknologi förekommer även på andra avdelningar såsom neonatologi, intermediär vård, akutmottagning mm.).
- Samlad barnverksamhet
- 24/7 som del av ett Laboratoriemedicinskt centrum

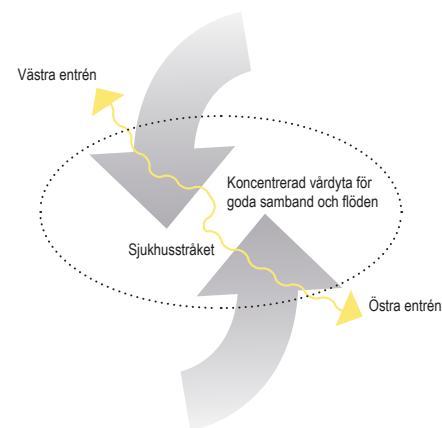
Nya byggnader skall stödja utvecklingen av framtidens universitets-sjukvård. För att säkerställa en långsiktig och hållbar försörjning till sjukhusområdet byggs en ny ringmatad kulvert med koppling till ny servicebyggnad där logistik och service samordnas. Genom att samla laboriemedicin på sjukhusområdet kan resurser nyttjas effektivare och fortsatt goda förutsättningar för FoUU skapas. Nya vårdbyggnader för högteknologisk vård planeras för att tillgodose vårdens behov, samband och flöden. De akuta flödena prioriteras. Ett optimalt traumaomhändertagande förutsätter att all akutverksamhet är samlad, både för barn och vuxna vilket den fysiska utvecklingsplanen tagit höjd för. Genom nya vårdbyggnader koncentreras vårdverksamheten centralt på sjukhusområdet med koppling till Blocket och Barn- och ungdomssjukhuset.

Lunds universitet

Integrerade mötesplatser behöver utvecklas där patienter, medarbetare, forskare och näringsliv kan mötas för kunskapsutbyte. En nära samverkan mellan sjukvård, forskning och näringsliv skall skapa förutsättningar för en sjukvård av högsta kvalitet och internationellt framgångsrika forskningsmiljöer. Ett gott och välkomnande omhändertagande av studenter på olika utbildningar skapar goda förutsättningar för att trygga rekrytering av framtida medarbetare.

Lunds kommun

Sjukhusområdet i Lund och södra universitetsområdet är en vital del av det så kallade Kunskapsstråket, ett av stadens viktigaste stråk och utvecklingsområde. Den framtida spårvägen, som i nuläget är under uppbyggnad, fungerar som kunskapstråkets ryggrad och kopplar centralstationen till ESS och Brunnsnäs via sjukhusområdet och Lunds tekniska högskola. Sjukhusområdet kopplar, genom det så kallade sjukhusstråket, samman torg och hållplats för kollektivtrafik i väster med forskning och utbildning i öster vid Sölvegatan. Sjukhusstråket är områdets primära gångstråk och där det lyser om kvällarna.

1. Inledning

1.1 Politiska beslut

Regionstyrelsen beslutade i december 2015 att initiera arbetet med att ta fram en fastighetsutvecklingsplan, lokalförsörjningsplan samt en fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund. *Fastighetsutvecklingsplanen för Lunds sjukhusområde* beslutades i Regionstyrelsen i februari 2018.

Lokalförsörjningsplan för Lunds sjukhusområde färdigställdes i november 2018.

Följande verksamheter, med i tillämpliga fall tillhörande slutenvårdsplatser, ska finnas representerade i både Lund och Malmö:

Framtidens äldresjukvård, Specialiserad internmedicin, Psykiatri, Barnsjukvård med intensivvårdsplatser, Cancersjukvård, Allmän traumasjukvård, Operation, anestesi, intermediär och intensivvård, Bild och funktion, Akutmedicin, Akutkirurgi, Akutortopedi, Infektion, Endokrinologi, Kardiologi, Njurmedicin med dialys, Lungmedicin, Neurologi, Gynekologi, Neonatalvård och Förlossningsvård. I Lund ska finnas ett traumacentrum med all slutenvård inom Thoraxkirurgi, Neurokirurgi, Ortopedisk ryggkirurgi, Kärlkirurgi, Högspecialiserad Barnkirurgi och Rehabiliteringsmedicin. Därutöver ska det vid behov finnas tillgång till Urologisk, Handkirurgisk och Plastikkirurgisk kompetens.

(Regionstyrelsen 2016, s. 10)

Beslutet om ett traumacentrum i Lund innebär att Kärlkirurgi och Ryggkirurgi flyttar från sjukhuset i Malmö till Lund, samt att Rehabiliteringsmedicin flyttar från Orups sjukhus till Lund.

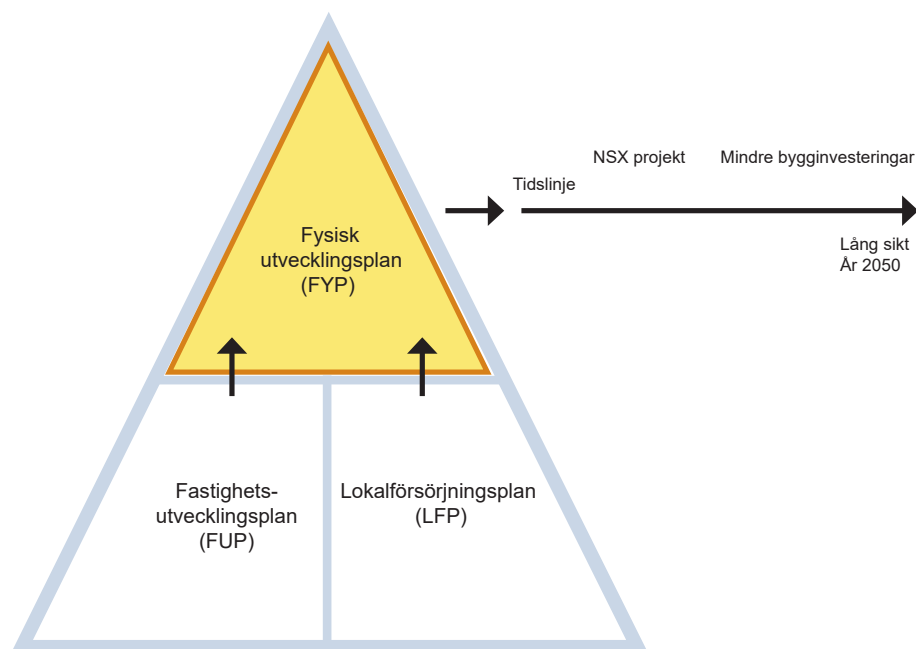
I nuläget är möjligheterna att få rum för dessa verksamheter i befintliga byggnader obefintliga

Ändrade förutsättningar under pågående arbete

- Under arbetet med den fysiska utvecklingsplanen för sjukhusområdet i Lund omarbetades *Fastighetsutvecklingsplanen för sjukhusområdet i Lund*, vilken beslutades i februari 2018.
- Beslut har tagits under pågående arbete vad gäller påbyggnad av barn- och ungdomssjukhuset (BUS) för att lösa patientsäkerhetsfrågor på neonatalavdelningen och skapa en samlokalisering av barnsjukvård, neonatologi och förlossning.
- Vidare utredningar har visat att en påbyggnad inte är genomförbar. Den samlade barnsjukvården planeras därför att delvis ingå i de nya byggnaderna för högspecialiserad vårdverksamhet och med nära koppling till bef. BUS. Tillfälliga åtgärder är under utredning.
- En långsiktig målbild för sjukhusområdet i Lund fanns framme nov. 2018. Målbilden ligger kvar. Då regionens investeringsutrymme inte tillät den volym som föreslagits arbetades planen om till en mindre etableringsyta för högteknologisk verksamhet.

1.2 Syfte

Fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund (FYP) väger samman behov och prioriteringar i Fastighetsutvecklingsplan och Lokalförsörjningsplan för Lunds sjukhusområde samt Lunds kommuns ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet. FYP visar en utvecklingsstrategi och genomförandeplan för sjukhusområdets förnyelse och utveckling. Generellt är dokumentet grunden för att säkerställa kvaliteten i de investeringsbeslut som successivt fattas för sjukhusområdets förnyelse och utveckling.

1.3 Tillvägagångssätt

I takt med att investeringsbehoven för vårdbyggnader i Skåne har ökat, har även behov av fysiska utvecklingsplaner för regionens sjukhusområden växt fram. Den fysiska miljön är ständigt i förändring, varför en kontinuerlig uppdatering av de fysiska utvecklingsplanerna är nödvändig. Den *Fysiska utvecklingsplanen för sjukhusområdet i Lund* är framtagen förvaltningsövergripande och i nära samarbete med Lunds universitet och Lunds kommun.

Projektägare: Förvaltningschef, Regionfastigheter

Projektledare *Fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund:*

Carita Jönsson, Fastighetsutveckling

Projektledare *Lokalförsörjningsplan för sjukhusområdet i Lund:*

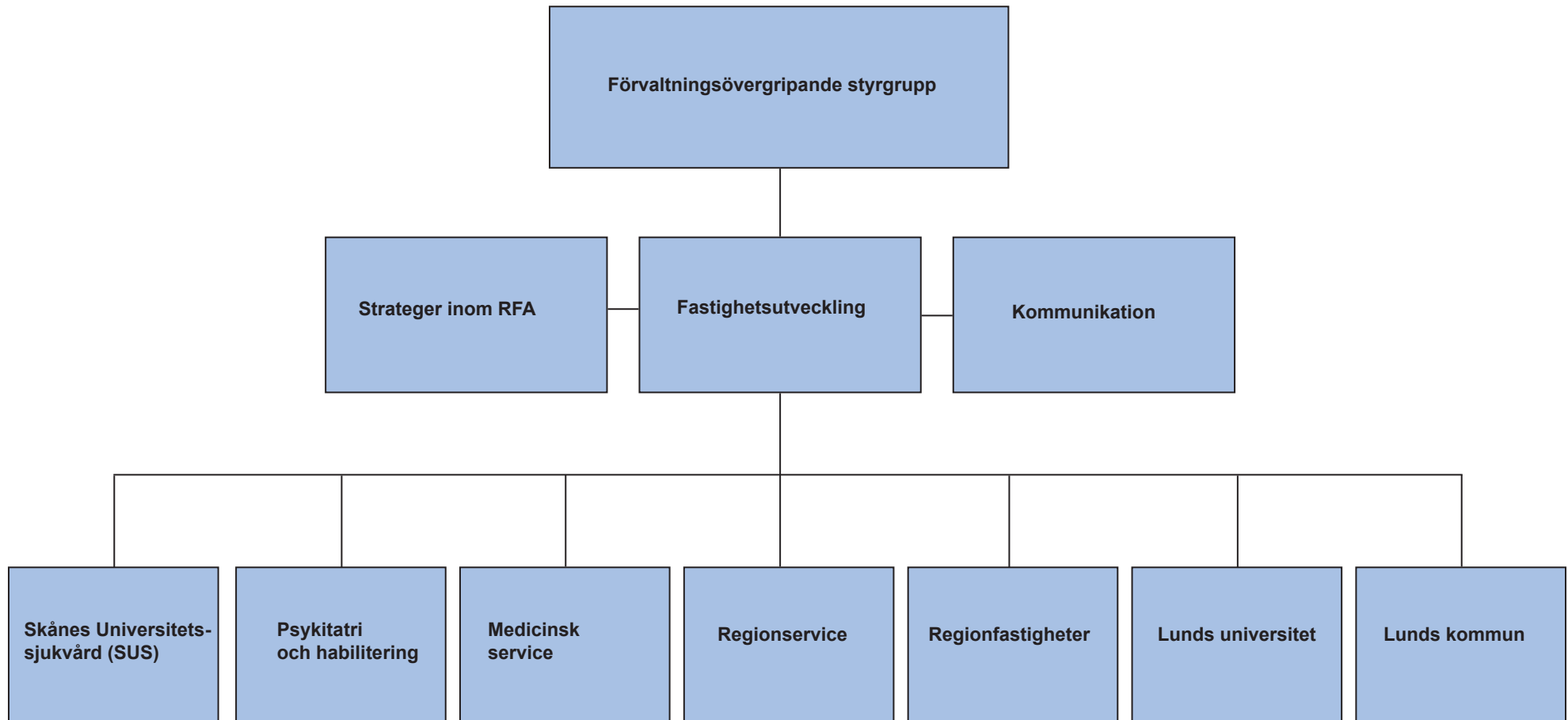
Annicka Westrin, Fastighetsutveckling

Fotografier och illustrationer i dokumentet är framtagna av enbeten för Fastighetsutveckling, om inget annat anges.

Utmaningar i framtagandet av en fysisk utvecklingsplan

- En fysisk utvecklingsplan tar höjd för den verksamhet som bedrivs på det aktuella sjukhusområdet. En regional vårdplan är under framtagande vilket kommer att underlätta för beslut om dimensionering av vårdlokaler på respektive sjukhusområde.
- Pågående utredning när det gäller den nära vården kommer troligen innebära förändringar av den fysiska miljön på sjukhusområdena.
- Den digitala utvecklingen medför troligen förändrade arbetsätt vilket i sin tur har stor påverkan för hur den fysiska miljön planeras.

Projektorganisation för framtagandet av Fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund

2 Förutsättningar och strategier

2.1 Fastighet och plan

I 1 kap. 2 § av Plan- och bygglagen, PBL, (SFS 2010:900) fastslås att planläggning av mark och vatten och dess användning är en kommunal angelägenhet. Det innebär att planläggning i Sverige innefattas av det kommunala planmonopolet och beslutas därmed av Sveriges kommuner.

Varje kommun har skyldighet att ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Denna anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och fungerar vägledande för beslut om hur markområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. En översiktsplan är inte juridiskt bindande.

En detaljplan reglerar markens användning och bebyggelse inom ett avgränsat område. Detaljplanen utgör ramarna för prövningen av framtida bygglovsärenden och gör lovhanteringen enklare. Processen för att upprätta en detaljplan regleras i 5 kap. PBL. Det är inte ovanligt att processen för detaljplaneprövningen pågår under 12-18 månader beroende på förutsättningar och förslagetets komplexitet. Under planprocessen är det möjligt för sakägare, myndigheter och andra berörda att ge synpunkter på planförslaget och kommunen ska göra avvägningar mellan motstående intressen (allmänna och/eller enskilda). När beslutet om att anta detaljplanen har vunnit laga kraft blir detaljplanen juridiskt bindande.

2.2 Hållbar utveckling

Sjukhusområdet ska stödja utvecklingen av framtidens sjukvård samt vara en integrerad del av staden. Sjukhusområdet skall precis som staden i övrigt planeras för att säkerställa en långsiktig och hållbar utveckling.

Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov (Brundtlandrapporten 1987).

I september 2015 antog FN Agenda 2030 som består av 17 globala mål för hållbar utveckling. Det är regeringens ambition att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Sverige ska vara en internationell förebild när det gäller ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. För att Sverige även fortsättningsvis ska kunna visa vägen mot en hållbar utveckling måste hela samhället vara delaktigt.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa och utan orättfärdiga skillnader. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet bygger på kunskap om vilken belastning människor och ekosystem tål och hur vi kan undvika skador på miljön.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att motverka fattigdom, och att alla ska ha råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser, en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten.

Agenda 2030:s 17 miljömål. Källa FN-förbundet

2.3 Planeringsprinciper

Planeringsprinciperna, beslutade i Regionstyrelsen 2016-04-07, ska fungera som stöd och styrning vid ny- och ombyggnation av regionens vårdfastigheter. Patientsäkerhetsprincipen är överordnad övriga principer och skall alltid prövas.

Patientsäkerhetsprincipen

Viktigaste faktorn som skall prövas vid konflikt med andra principer.
Minimera vårdskador och smittspridning.
Rätt kompetens på rätt plats i rätt tid.

Flödesprincipen

Optimera patientens väg genom hela vårdprocessen.
Separera publika och icke publika flöden.
Enkelt att hitta och orientera sig.

Hållbarhetsprincipen

Attraktiv, säker och läkande miljö.
Planera för ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.
Långsiktigt användbara byggnader – generalitet, flexibilitet, elasticitet.

Kunskaps- och utvecklingsprincipen

Integrera sjukvård, utbildning och forskning.
Underlätta för samverkan mellan universitet, högskola och näringsliv.

2.4 Trafikstruktur

I *Strategin för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050* tydliggörs vägval, mål och prioriteringar för hur infrastruktuursatsningar ska kunna användas som ett medel för att nå Skånes regionala utvecklingsmål. För att lyckas i arbetet krävs insatser på nationell, regional och lokal nivå.

2.5 Logistisk infrastruktur

Regionservice har tagit fram ett konceptprogram *Konceptprogram för FM Service, Region Skåne* som skall vara en vägledning i ny- och ombyggnadsprojekt. Syftet är att beskriva vilka tjänster och processer som tillhandahålls, vilka logistiska flöden som genereras och slutligen vilka lokalmässiga krav som behöver tillgodoses.

2.6 Teknisk infrastruktur

Region Skåne ansvarar för viktiga samhällsfunktioner som måste fungera under alla omständigheter. För att kunna upprätthålla sin verksamhet och funktionalitet måste Region Skåne ha en väl utvecklad krisberedskapsförmåga. Region Skåne arbetar därför löpande med att stärka sin förmåga att hantera kriser och för att kunna upprätthålla sina viktigaste funktioner vid olika typer av påfrestningar. Ett pågående arbete med att ta fram generella principer för teknisk infrastruktur på Region Skånes sjukhusområden beräknas vara klart våren 2020.

Det Robusta sjukhuset

”Det robusta sjukhuset” fungerar som en vägledning inom Region Skåne. Skriften ger rekommendationer för att åstadkomma ändamålsenlig och funktionssäker sjukvård med säkra tekniska funktioner.

När man planerar för säkerhet måste man ta hänsyn till att oväntade händelser inträffar. Förebyggande åtgärder kan naturligtvis inte helt undanröja konsekvenserna av stora olyckor och katastrofer, speciellt inte vid terroristangrepp som utnyttjar svagheter av olika slag. Med en god robusthet kan man emellertid lindra konsekvenserna, även om de inte helt kan förhindras. Skadehändelser av mer

eller mindre sannolika slag och med greppbar omfattning får inte ge katastrofala konsekvenser. I många fall kan storverk åstadkommas med små medel. Detta gäller inte minst i det tidiga arbetet när man planerar anläggningar och funktioner, t.ex. vid generalplanearbete. Då kan man undvika sårbarhet genom att göra översiktliga analyser. Det gäller främst sårbarhet som beror på hur man placerar eller utformar byggnader, placerar tekniska anläggningar eller funktioner, förebygger bristande redundans i system, etc. Att lägga en god grund för robusthet i tidiga skeden är sällan kostsamt, varken betraktat som utredningskostnad eller som eventuell belastning på slutkostnaden.

(Krisberedskapsmyndigheten (KBM) 2008, s. 7)

2.7 Gestaltad livsmiljö

Den nationella politik som har antagits, benämnd Gestaltad livsmiljö, har sin grund i insikten om att arkitektur, form och design berör alla. Samhällets långsiktiga hållbarhet, såväl som människors livskvalitet, påverkas av den omsorg och kvalitet som läggs ner i förverkligandet av den gestaltade livsmiljön. Propositionen framhäver därmed att det bör vara en övergripande målsättning att det inflytande som arkitektur, form och design har i utformning av livsmiljöer stärks. Detta eftersom de strukturer som skapas kommer att prägla våra miljöer under lång tid. Arkitekturen kan därmed ses som ett viktigt redskap för att förena en hög byggtakt med en god kvalitet för människa och miljö.

Arkitektur inverkar på samhället, både konkret i utformandet av våra miljöer och mer subtilt i hur det formar samtidens attityder och människosyn.

Arkitektur berör alla varje dag och bidrar direkt till hur vi mår och trivs samt hur människor och samhället fungerar. Bemödar vi oss om att skapa god kvalitet, är långsiktiga samt arbetar med omsorg och eftertanke kan vi med arkitektur medverka till en förbättrad livsmiljö, både för den enskilde och för samhället i stort, genom att skapa bestående värden. (Boverket 2017, s. 12)

Arkitektur och gestaltning åsyftar i denna skala inte enbart byggnaders utformning, utan handlar övergripande om hur olika funktioner, stråk och platser rumsligt lokaliseras och kopplas samman. Därmed blir även platserna mellan byggnaderna viktiga delar i helhetsupplevelsen. Offentliga rum – gator, torg och parker – framhävs således som delar av det arkitektoniska uttrycket, där människor kan mötas.

Stad består av olika typer av rum. Såväl byggnader som offentliga platser bidrar till den rumsliga upplevelsen. Samspelet dem emellan är således av största vikt för en hållbar stadsutveckling. Liksom i en optisk illusion skapas kvaliteter som genom sin gestaltningar berikar varandra.

Region Skånes strategi för *Gestaltad livsmiljö -arkitektur form och design* är beslutad av nämnden för regional utveckling och kulturnämnden sept. 2018.

Region Skånes vision för gestaltad livsmiljö

I Skåne är platsen människan och människans behov utgångspunkten för hur livsmiljöerna utformas. Med perspektivet gestaltad livsmiljö skapar Region Skåne en helhetsyn på utformandet av livsmiljön i vilken arkitekturform och design ses som ett sammanhållet område. Med stöd i strategin för gestaltad livsmiljö agerar Region Skåne förebildligt. (Region Skåne 2018, s. 3)

2.8 Vårdmiljö

Vårdbyggnader är miljöer där vi som människor är som mest utsatta och sårbara. Det ställer därför stora krav på vårdarkitekturen som har i uppdrag att vårda, stödja och lindra. Komplexa program och storskalig miljö är en utmaning. Den mänskliga skalan liksom omsorg kring detaljerna är viktigt att ta hänsyn till för människor som rör sig i och genom området. Nya byggnader skall stödja utvecklingen av framtidens universitetssjukvård samt möta den omkringliggande staden genom att komplettera, förtäta och förädla befintliga stadsmiljöer. Området skall inbjuda till utveckling och samverkan mellan forskning, klinisk verksamhet och näringsliv. En växande mängd forskning har undersökt hur utformningen av fysiska vårdmiljöer kan påverka patienternas helande både fysiskt och psykiskt. Det finns i dag en medvetenhet om arkitekturen som en del av en god läkande miljö. Ett internationellt forskningsfält kallat evidensbaserad design (EBD) har etablerat sig.

Dagsljus

Storskaliga volymer riskerar att leda till försämrad tillgång till dagsljus och grönska inne i byggnaderna. För att säkerställa god tillgång till dagsljus i byggnaderna är utformning av rummen mellan byggnaderna viktig att ta hänsyn till. Genom en medveten utformning av gaturum och genomsläppliga partier och fönster på byggnader, kan personal såväl som patienter ta del av dygnets ljusa timmar. Fördjupade dagsljusanalyser görs i samband med volymstudier. Krav på dagsljus vid nybyggnation finns i Boverkets byggregler. Ett antal olika faktorer påverkar dagsljuset i byggnader: himlens luminans, byggnadsdjup, omkringliggande byggnader och dess geometri, fönsterplacering, fönsterstorlek, glasets materialegenskaper samt rummets färgsättning.

Forskning visar att hälsan i flera avseenden gynnas av god tillgång till dagsljus. Dagsljusets speciella kvalitet gör att människor skattar dagsljus som bättre än jämförbara elektriska alternativ.

(Folkhälsomyndigheten 2017, s. 7)

Belysning

I dag kan belysning efterlikna dagsljus både beträffande färgspektrum och intensitet. Dygnsrytmstyrd belysning skapar positiva effekter för både personal och patienter. Som en förstärkning till de fönsterlösa lokalerna kan även ”virtuella fönster” adderas med levande bilder från högt placerade kameror. Detta skapar upplevelse av att man befinner sig i en högt belägen lokal i stället för under mark.

Ljudmiljö

Världshälsoorganisationen (WHO) har utfärdat evidensbaserade riktlinjer för värden av ihållande bakgrundsljud i patientrum. Bullerdämpning minskar personalens stress och utbrändhet. Patienter som vistas i goda ljudmiljöer tenderar att uppleva smärta mindre och intaget av smärtstillande medicin kan därmed minskas. Likaså har minskad ljudnivå minskat återinskrivning av patienter med hjärtinfarkt. Vårdresultaten förbättras då ljudnivån är god.

Smitta på sjukhus

Antimikrobiell resistens är en utmaning för framtidens sjukvård och WHO arbetar med en global plan sedan 2015. Såväl skriften *Robusta sjukhuset* som Agenda 2030 har mål kring smittspridning och spridning av antimikrobiell resistens. Evidensbaserade åtgärder mot spridning av smitta på sjukhus är t.ex. god ventilation, hög andel enpatientrum med egen toalett, placering av dispensrar för alkoholgel och god tillgång till handfat.

2.9 Trygghet och tillgänglighet

Trygghet

Vid utformning är den fysiska såväl som den upplevda tryggheten viktig att värna. Fysisk trygghet kan erhållas genom gestaltning som exempelvis god belysning, som förhindrar risken för fallolyckor, samt genom tydliga övergångar vid korsande trafikflöden, där fotgängare och cyklister prioriteras framför bilister. En faktor som bedöms bidra starkt till den upplevda tryggheten är kontakten med andra människor. Genom att möjliggöra för människor att besöka sjukhusområdet under en större del av dygnet kan en tryggare miljö erhållas. Tryggheten kan vidare förstärkas genom att mötesplatser och byggnadsentréer förläggs längs välbesökta stråk och genom utformning som främjar att baksidor undviks. Vidare studier kring trygghet och säkerhet på sjukhusområdet bör göras i samband med volymstudier.

Tillgänglighet

Sverige är sedan år 2009 juridiskt bunden till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsvariationer. Konventionen syftar till att undanröja hinder för personer med funktionsvariation så att berörda inte berövas sina mänskliga rättigheter.

Konventionen är införlivad i svensk lagstiftning, till exempel i PBL. Syftet med reglerna om tillgänglighet är att alla ska kunna delta i samhället på lika villkor.

Sjukhusområdet är en del av staden och skall vara rumsligt väl integrerad med dess omgivning. För att öka orienterbarheten bör sjukhusområdet ha en sammanhållen och enhetlig gestaltning som syns i bl.a. materialval. Besökare ska enkelt kunna orientera sig på sjukhuset med såväl fysiska skyltar som elektronisk guidning. Nya digitala hjälpmedel ska vara ett stöd för anhöriga och patienter när de rör sig på sjukhusområdet. Vägvisning med endast skyltar räcker inte utan integrerade vägvisningssystem bestående av flera komponenter bör implementeras. Bristfällig vägvisning kan leda till betydliga kostnader och risker för patienter med uteblivna eller försenade besök.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Riksdagen har röstat igenom att barnkonventionen blir svensk lag och börjar gälla från 1 januari 2020. Genom att göra konventionen till lag blir det ännu tydligare att barn är egna individer med egna rättigheter, vilket innebär att barnperspektivet bör ges mer plats i den fysiska planeringen.

2.10 Miljö och Energi

FN:s globala mål har brutits ned i nationella miljö kvalitetsmål, som Region Skåne har utgått ifrån vid framtagandet av *Miljöprogram för Region Skåne 2017-2020*.

Miljöprogram för Region Skåne 2017-2020

De övergripande miljömålen för Region Skåne är:

1. *Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet*
2. *Hälsosam miljö*
3. *Hållbar resursanvändning*
4. *Stark miljöprofil*

(Region Skåne 2017a, s. 7)

Målen konkretiseras ytterligare i miljöprogrammet, där bland annat vikten av att minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen framhävs. Detta såväl i befintligt byggnadsbestånd som i byggnader som genomgår ny- eller ombyggnation. Region Skåne ska även välja miljöanpassade material, produkter, tjänster och teknik i alla situationer där det är möjligt och verka för ökad återvinning av exempelvis textilier och byggmaterial.

Region Skånes uppdrag är att främja hälsa, hållbarhet och tillväxt i Skåne. Verksamheten omfattar hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Målet är att Region Skåne är fritt från fossila bränslen år 2020. Alla medarbetare ska värna om och bidra till god miljö, bättre hälsa och hållbar utveckling. Verksamheter som helt eller delvis finansieras av Region Skåne ska ta ansvar för sin miljöpåverkan och bidra till att miljöpolicy och miljömål uppnås.

(Region Skåne 2017a, s. 7)

Region Skånes energistrategi

Region Skåne har antagit en energistrategi med målet att bli fossilbränslefri till 2020. Strategin omfattar energi för värme och kyla i egna och hyrda fastigheter samt drivmedel för transporter inom verksamheten. Genom att öka andelen förnybar energi och på sikt avveckla användningen av fossila bränslen kan Region Skåne nå en god bit på väg mot klimatneutralitet och samtidigt bidra till utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle. Energisystemen behöver bli smartare så att energin på ett effektivt sätt kan distribueras dit den behövs bäst för tillfället.

Syfte

Syftet med övergripande långsiktiga energimål och en strategi för att nå målen är att så väl kort- som långsiktigt möta omvärldsförändringarna inom energiområdet. Dessutom ska den vara en häv- och ledstång för vårt fortsatta arbete med energieffektivisering samt fossilbränslefri och förnybar energianvändning. Strategin möjliggör en tydligare linje i dialoger med Regionfastigheters kunder, energibolag och entreprenörer för att uppnå bättre resultat.

(Region Skåne 2017b, s. 1)

2.11 Digitalisering

Digitalisering inom hälso-och sjukvården är en förutsättning för att en effektiv och god vård ska kunna bedrivas i framtiden.

Behovet av en mer effektiv vård har också en grund i den åldrande befolkningen i Sverige.

SDV, Skånes Digitala Vårdsystem

SDV är en ny heltäckande digital plattform för Region Skånes vårdförvaltningar och de privata vårdgivare som arbetar på uppdrag av Region Skåne. Genom att skapa ett sammanhängande vårdverktyg där all information samlas kommer personalen besparas från att arbeta i parallella system och istället kunna lägga sin tid och energi där den behövs mest: i mötet med patienterna.

Smarta fastigheter

Regionfastigheter har arbetat fram en digital målbild för att säkerställa och ta höjd för den ökade digitaliseringen och därigenom skapa smarta och energieffektiva byggnader som stödjer vårdens behov och processer. När det gäller smarta byggnader avses byggnader med hög grad av digital funktionalitet, vilket skapar stora möjligheter att kartlägga och styra behovet av optimering.

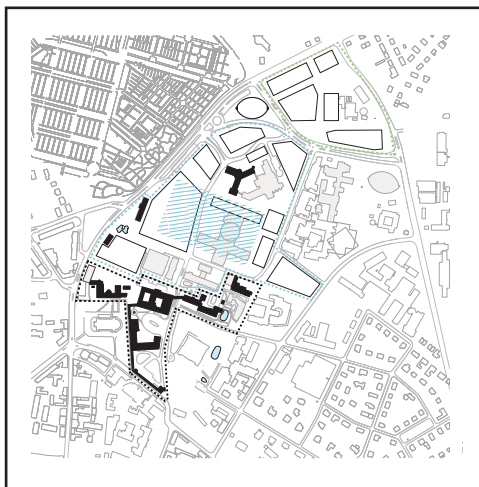
Exempel på detta är energioptimering, närvarostyrning och att effektivisera flöden där exempelvis smarta hissar kan minimera väntetid och optimera vårdtid. På regional nivå kan ett så kallat driftcenter (RDC) användas för att övervaka och styra flöden för att optimera nyttjandet av våra resurser.

3 Lunds framtida sjukhusområde

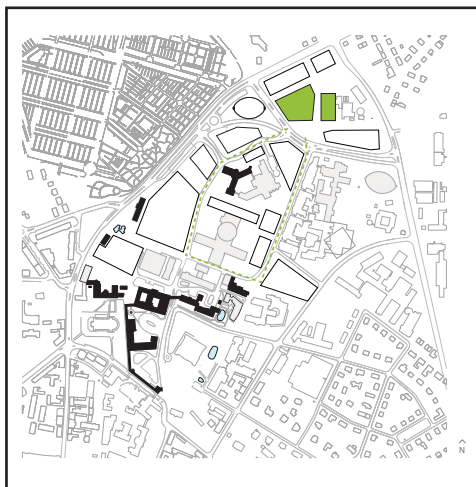
3.1 Målbild (lång sikt)

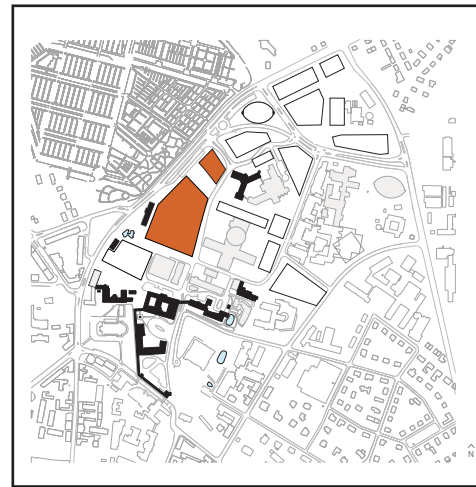
- Zon för utbyggnad av högteknologisk vård
- Zon för utbyggnad av patienthotell (PH), centrum för cancerbehandling (CC) och Laboratoriemedicinskt centrum (LMC)
- Interaktionszon och vårdverksamhet
- Zon för servicebyggnad och parkering
- Kulturhistoriskt värdefull byggnad som bevaras
- Entréplatser
- Byggnad som bevaras
- Möjliga etableringsytor
- Sjukhusstråket (gångstråk)
- Nod för kollektivtrafik
Hållplats för spårväg och buss
- Ny kulvertdragning
- Ny förlängning av Klinikgatan med koppling till Sölvegatan

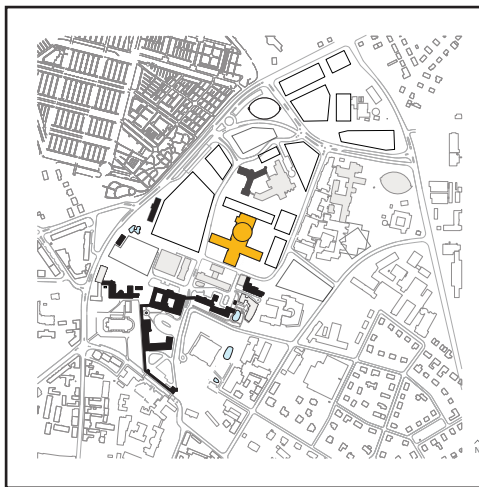
Koncentrerad vårdverksamhet på sjukhusområdet för goda samband och flöden. Prio enligt Lokalförsörjningsplan.

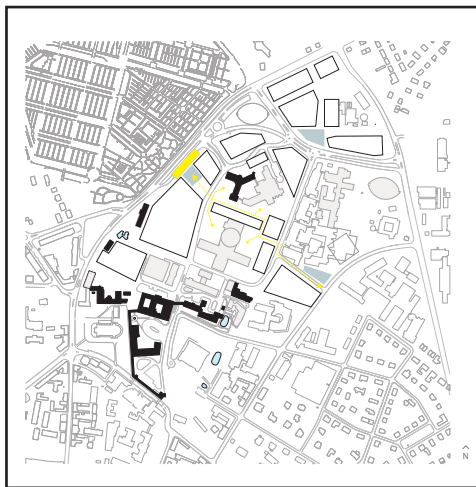
Logistisk infrastruktur. Prio enligt Lokalförsörjningsplan.

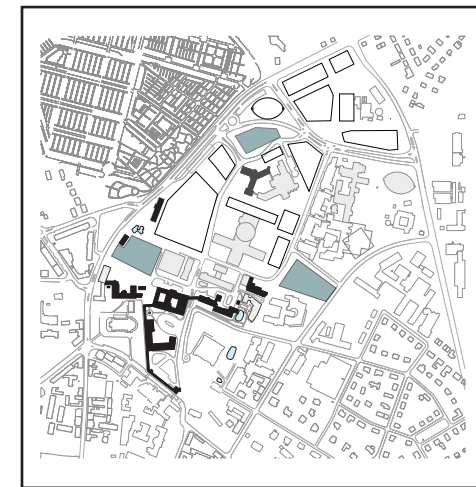
Etableringsyta för högteknologisk vårdverksamhet. Prio enligt Lokalförsörjningsplan.

Interaktionszon för näringsliv, universitet och klinisk verksamhet. Prio enligt Lunds universitet.

Sjukhusstråket öppnar upp och kopplar sjukhusområdet till staden. Prio enligt Lunds kommuns ramprogram.

Etableringsyta för Cancercentrum, patienthotell och Laboratoriemedicinsket centrum (LMC). Prio enligt Lokalförsörjningsplan.

3.2 Prioriteringar

Prioriteringar hälso- och sjukvård enligt lokalförsörjningsplan

Målbilden för sjukhusområdet i Lund visar en långsiktig utvecklingsplan för sjukhusområdet som tillmötesgår behov och prioriteringar enligt framtagen *Lokalförsörjningsplan för sjukhusområdet i Lund* samt Lunds kommuns *Ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet*. Området har delats in i verksamhetszoner som i nästa skede bryts ned i volymer.

Servicebyggnad (Navet) och kulvert

Genom att uppföra en ny servicebyggnad, kopplad till ny- och befintlig transport- och teknikkulvert, byggs det upp en effektiv försörjningsstruktur till vårdverksamheterna. Ny servicebyggnad planeras i det norra försörjningskvarteret, dit all godstrafik centraliseras. I detta kvarter finns även reservkraftverk och andra tekniska anläggningar. Via ett nytt ringmatat teknik- och transportkulvertsystem kan sjukhusområdet försörjas redundantly och säkert.

Nya byggnader för högspecialiserad vård

Det politiska uppdraget att införa ett traumacentrum på sjukhusområdet i Lund innebär att all högteknologisk vård flyttar ut ur huvudbyggnaden Blocket. Den högteknologiska vården är universitetssjukvårdens nav och i princip alla verksamheter är beroende av dess funktioner. För att sjukhusområdet skall kunna utvecklas på lång sikt måste placeringen av de nya vårdbyggnaderna för högteknologisk vård säkerställa goda samband och flöden för säkert patientomhändertagande nu och i framtiden. De akuta flödena prioriteras. De högteknologiska vårdbyggnaderna koncentreras därför centralt på sjukhusområdet med goda kopplingar till omkringliggande byggnader. Blocket kommer under en lång tid framöver behöva kopplas till de nya högteknologiska vårdbyggnaderna. För att frigöra markyta väster om Blocket behöver verksamheter flytta och byggnader rivas. Målet är att verksamheterna inte flyttar mer än en gång. Så gott som samtliga byggnader väster om Blocket är enligt byggnadsanalyser olämpliga för framtida slutenvårdverksamhet.

Samlad barnverksamhet

Barn- och ungdomssjukhuset (BUS) utgår från befintlig byggnad och utökar sin lokalyta för att kunna utveckla och koncentrera barnsjukvården. Exempelvis flyttar förlossning och neonatalvård från dagens byggnad 30 till nya vårdbyggnader med koppling till BUS.

Laboratoriemedicinskt centrum (LMC)

Laboratoriemedicin och forskning samlas i ett Laboratoriemedicinskt centrum (LMC) som placeras i den östra delen med koppling till Lunds universitet och den kliniska verksamheten. För att tillgodose LMC:s logistiska flöden från Navet krävs tekniska system såsom rörpost och liknande.

Cancercentrum

Framtagen målbild visar ett cancercentrum där forskning och klinisk verksamhet integreras. Centrat kopplas till nya högteknologiska vårdbyggnader och befintlig strålningsbyggnad.

Blocket

Blocket ligger centralt på sjukhusområdet med goda kopplingar till den planerade framtida högteknologiska vården på västra sidan samt Barn- och ungdomssjukhuset i norr. Blocket kopplar också österut mot Lunds universitet och forskningen vilket skapar goda förutsättningar för att kunna utveckla delar av Blocket till en framtida nod där klinisk verksamhet, forskning och näringsliv kan mötas. Blockets fysiska förutsättningar lämpar sig för bland annat mindre vårdavdelningar, administration samt mottagningsverksamhet. För att ny verksamhet ska kunna inrymmas i Blocket kommer byggnaden att behöva renoveras.

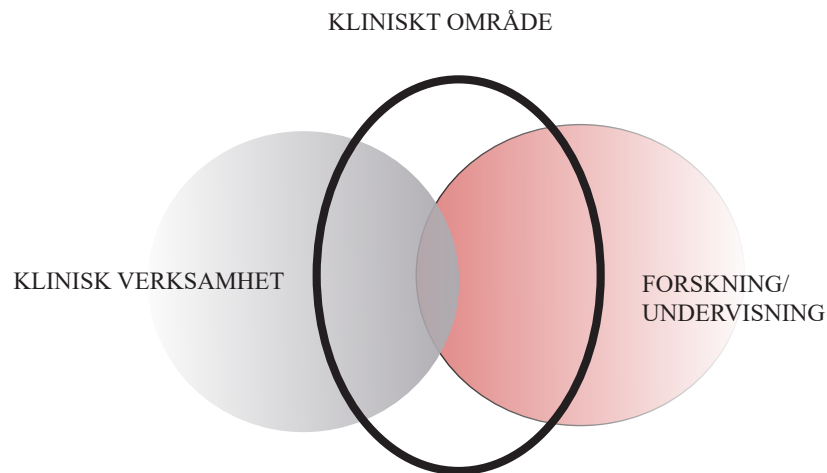
Rehab

Etablering av rehabiliteringsmedicin ingår i beslutet om traumaverksamhet i Lund och utredning pågår kring var verksamheten skall etableras. Rivning av paviljonger på Annetorp för att möjliggöra ny etableringsyta har diksuterats. Akut rehab ingår i prioriteringar på kort sikt då denna verksamhet är en del av traumaomhändertagandet.

Prioriteringar Lunds universitet

Ett universitetssjukhus består av tre basfunktioner – vård, forskning och undervisning. Samverkan mellan dessa är av största betydelse. Lokalerna skall byggas så att de medger goda möjligheter till patientnära forskning. En vision för Skånes universitetssjukvård har sedan tidigare formulerats i framtagandet av en fysisk utvecklingsplan för Malmö sjukhusområde.

Forskning och undervisning skall genomsyra all verksamhet och är utformad på ett sätt så att den möter det omgivande samhällets behov. En nära samverkan mellan sjukvård, forskning och näringsliv skall skapa förutsättningar för en sjukvård av absolut högsta kvalitet och internationellt framgångsrika forskningsmiljöer. Ett gott och välkomnande omhändertagande av studenter på olika vårdutbildningar skapar goda förutsättningar för att trygga rekrytering av framtida medarbetare. (Lunds universitet och Region Skåne, 2016)

Prioriteringar Lunds kommun

Lunds kommun har arbetat fram ett *Ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet*. Ramprogrammets syfte är att klarlägga områdets struktur och redovisa kommunens mål som underlag för en långsiktig och hållbar stadsutveckling. Stadsrum som idag vänder ryggen mot varandra skall i framtiden kopplas samman.

Kunskapsstråket

Lunds sjukhusområde ingår i det så kallade kunskapsstråket. Kunskapsstråket kopplar Lunds innerstad med Brunnshög och dess nya forskningsanläggningar. I stråket finns en unik koncentration av vetenskap, forskning och innovativa företag. Lunds kommun önskar utveckla och förädla dessa kunskaps- och innovationsmiljöer genom att förtäta och öppna upp längs tydliga stråk och noder.

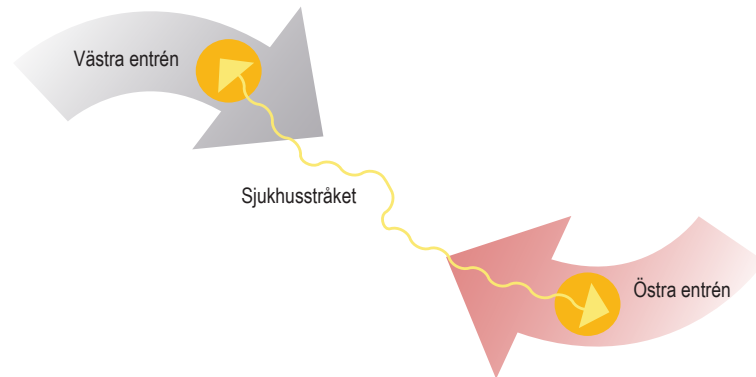

Referens:

Lunds kommun (2013). *Ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet*. Lund: Stadsbyggnadskontoret.

Sjukhusstråket (gångstråk)

Det så kallade sjukhusstråket är sjukhusområdets primära gångstråk och knyter samman hållplats för buss och spårväg i väst med Lunds universitet och Forum Medicum vid Sölvegatan. Dessa båda noder utgör huvudentréer och är sjukhusområdets huvudsakliga samlingsplatser. Entréerna ska utformas med stor omsorg och bidra till ett sjukhusområde med stark identitet. Utmed sjukhusstråket skall människor kunna röra sig tryggt under dygnets alla timmar. I stråket prioriteras rumslig och arkitektonisk utformning och här samlas kommersiell service, konst och sjukhusets huvudentré. Solsidor tas till vara och utformas med utblickar, sittplatser och grönska. I maj 2018 beslutade byggnadsnämnden i Lunds kommun att ramprogrammets strategier och övergripande strukturer i huvudsak skall ligga till grund för planeringen av sjukhusområdet.

Tydliga entréplatser i väst och öst

Ramprogrammet utgör underlag för detaljplanering för kommande byggetapper och säkerställer därmed sjukhusets utvecklingsbehov enligt Regionens Fysiska utvecklingsplan och universitetets långsiktiga utvecklingsbehov enligt Campusutvecklingsplanen. (Lunds kommun 2013, s. 4)

Byggnadsskala

Nya byggnader skall trappas ned mot offentliga platser och stråk, vilket innebär att bebyggelsehöjden allra närmast gatan bör vara låg (lägre än 20 meter). En sådan utformning skapar en mänsklig skala utmed gatan, mer himmelsljus och eventuellt mildare kastvindar. De nya vårdbyggnaderna ska utformas så att rummen mellan husen blir attraktiva stadsrum med gott mikroklimat.

3.3 Bebyggelsestruktur

Södra delen av sjukhusområdet består av äldre kulturvärdefulla tegelbyggnader som bevaras. Byggnaderna utgör historiskt värdefulla kopplingar och det är av stor vikt att framtida bebyggelse uppförs med hänsyn till den befintliga bebyggelsen, med ett formspråk som harmoniserar med omgivningen. Byggnaderna är inte lämpliga för framtida vårdverksamhet, vilket innebär att dessa byggnader troligen avyttras på lång sikt. En sådan utveckling medför att vårdverksamheten förskjuts norrut och området får en koncentration av högre bebyggelse centralt på sjukhusområdet, vilket skapar förutsättningar för bättre vårdflöden genom kortare avstånd. En utmaning blir utformningen av byggnadsvolymer för att skapa goda förhållande vad gäller dagsljus, insyn, dagvatten och grönska. Vid uppförande av ny bebyggelse blir vindens påverkan i gaturummen en aspekt som bör undersökas. Vindstudier föreslås därmed göras i samband med volymstudier.

Norra delen av sjukhusområdet renodlas till ett försörjningskvarter. En ny logistikbyggnad (Navet) med tillhörande kulvert möjliggör en koncentration av transporter in på norra området.

Stadsrum

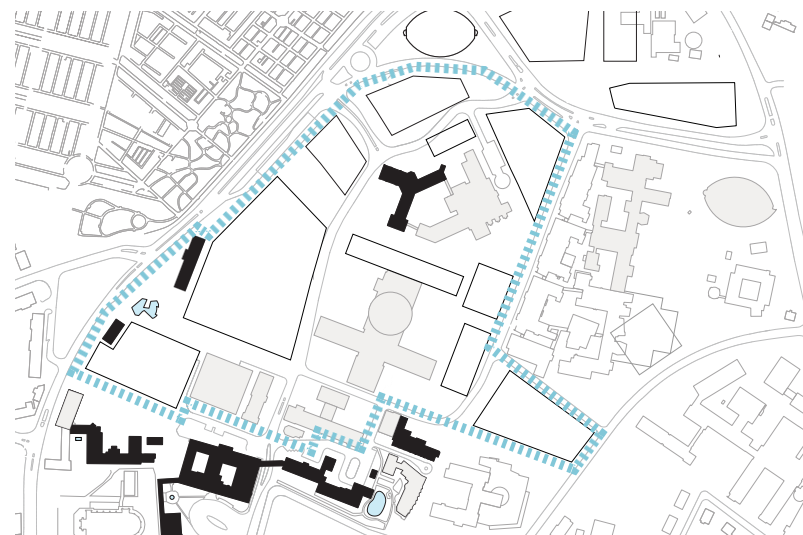
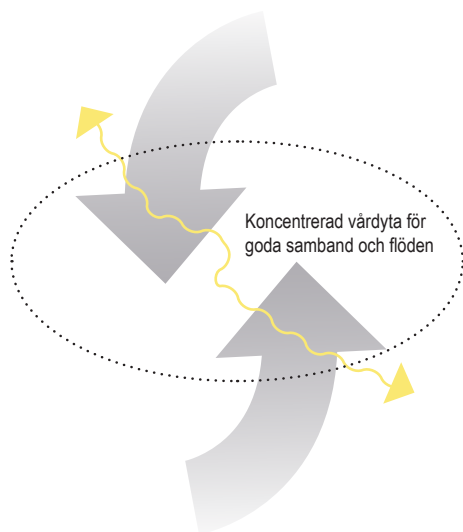
Det finns ett behov av att öppna upp sjukhusområdet, förtydliga flödena till och igenom området och öka tillgängligheten samt knyta an till pågående stadsutveckling i den omgivande staden. Detta gäller såväl stråk i nord-sydlig riktning som i öst-västlig riktning. I det förtätade sjukhusområdet blir samspelet och överlappningen mellan mer "stadsmässiga" rum, så som platser och gaturum, och de gröna parkrummen i olika skala viktigt för att skapa maximal tydlighet och trivsel för de som söker sig dit.

Koncentrerad vårdverksamhet

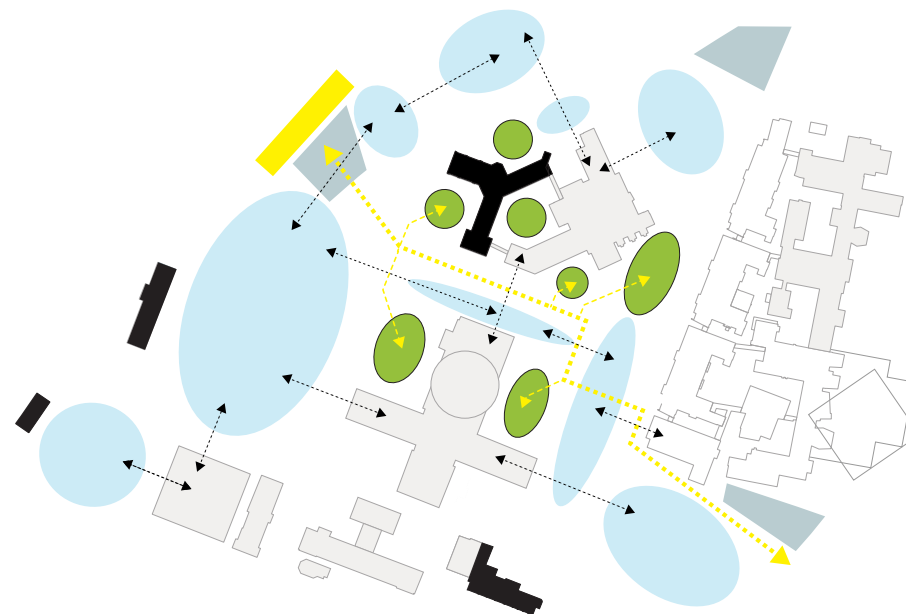
Sjukhusområdet koncentrerar vårdverksamheten kring Blocket och Barn- och ungdomssjukhuset (BUS).

För att säkerställa goda samband och flöden kommer de nya och de äldre byggnadsvolymer att vara väl sammankopplade.

Höga byggnadsvolymer kräver väl tilltagna rum mellan byggnaderna för att skapa en läkande miljö med grönska och dagsljus.

Koncentrerad värddyta centralt på sjukhusområdet.

Kopplingar mellan vårdbyggnader är en förutsättning för goda samband och flöden för vårdverksamheten.

3.4 Kulturmiljö

I dialog med Lunds stadsbyggnadskontor har ställningstaganden gjorts kring bevarande och integration av vissa äldre byggnader på sjukhusområdet. I kontrast till den nya vårdbyggnadsarkitekturen skapar de äldre byggnaderna ett mervärde för miljön och ger en historisk koppling. Kulturvärdefulla byggnader på och i anslutning till sjukhusområdet blir viktiga karaktärsgivande inslag, vilket förstärker de rumsliga kvaliteterna och platsens identitet. Genom utformning, riktning och placering av t.ex. den nya entréplatsen mot hållplatsen får den gamla seminariebyggnaden en viktig roll som ett fondmotiv som berättar om sjukhusområdets historia. Denna typ av historisk lagring där den äldre bebyggelsen ges prominenta platser i gatuvyer kan även uppnås i kopplingarna till de bevarade husen i söder. Den södra delen av sjukhusområdet, intill Helgonabacken och Allhelgona kyrkan, bör bevaras i sin helhet.

Estetiska och kulturhistoriska värden har stor betydelse för utvecklingen av hållbara och attraktiva livsmiljöer. Ett helhetsperspektiv på den gestaltade livsmiljön innefattar även förvaltning, underhåll och vård av den befintliga bebyggelsen. Ett samballes historia och sammanhang är i stor utsträckning förkroppsligat i den byggda och gestaltade miljön. Att bära hemma och känna trygghet på en plats handlar om förhållandet till de människor som finns där, men också om förtroendet med miljön och en tillit till dess beständighet.

(Boverket 2017, s. 22)

Byggnad som bevaras

Kulturhistoriskt värdefull byggnad som bevaras

Byggnad som bevaras och ingår i och bygger upp en kulturhistoriskt värdefull miljö

3.5 Grön- och blåstruktur

Grönstruktur

Grönska är en viktig komponent i en hälsobringande och hållbar stadsstruktur och därför en viktig del av sjukhusområdets karaktär. På samma sätt som trafikinfrastruktur måste planeras sammanhängande för att fungera är det även av vikt att den gröna infrastrukturen planeras på ett strategiskt sätt. Stora byggnadsvolymer och höga höjder försvårar kontakten mellan den yttre och den inre miljön vilket innebär att grönska måste skapas mer än på markplan. I den fortsatta planeringen skall ny bebyggelse planeras så att grönska blir en viktig och naturlig del av bebyggelsen. En helhetsplan för den yttre miljön skall tas fram, innehållande fördjupade analyser och beskrivningar kring de gröna strukturerna. Eftersom sjukhusområdet kommer vara under förändring under lång tid behöver tillfälliga gröna rum skapas, för att tillgodose behovet av gröna miljöer även under byggtiden. Detta kan med fördel anläggas i form av fickparker.

Blåstruktur

Vid en omfattande exploatering som föranleder ökad area av hårdgjorda ytor blir dagvattenhantering en viktig fråga att ta i beaktande. Framtida klimatförändringar förväntas innebära ökande regnmängder, vilket ytterligare förstärker behovet av en genomtänkt planering beträffande vattenhantering. Dagvattenstudier skall därmed göras i samband med volymstudier på området.

←---→ Gröna kopplingar till omkringliggande områden

■ Platser som är eller bör utvecklas med gröna- och blå kvaliteter.

■ Damm

3.6 Trafikstruktur

Sjukhusområdet i Lund är en viktig regional målpunkt för både besökare och anställda. Utformningen av området och tillgängligheten till det får därför stor betydelse.

Kollektivtrafik

En ny terminal för kollektivtrafik planeras i västra delen av sjukhusområdet. Här blir spårväg, stadsbussar och regionbussar en viktig koppling för både lokala och regionala resor.

Cykeltrafik

Det finns många goda skäl att som kommun aktivt arbeta för att öka andelen resor som sker på cykel. Stora samhällsvinster kan göras om fler resor flyttas från bil till cykel. Det handlar både om miljö-och hälsovinster och om ökade stadslivs-kvaliteter som kan bidra till att starkt öka städernas konkurrenskraft som attraktiva platser för boende och arbete.

(Region Skåne 2015, s. 11)

Sjukhusområdets cykelbanor knyter an till stadens cykelstråk. Utformning av cykelstråk på sjukhusområdet skall minimera korsande flöden och ta hänsyn till att besökande och patienter på området ofta har nedsatta funktioner. I nordsydlig riktning kommer området även fortsättningsvis skapa tillgänglighet för cyklister. I västöstlig riktning är rörelseriktningen för cykeltrafik inte lika tydlig och sjukhusområdet kan upplevas som en barriär. En passage i västöstlig riktning bör därför skapas. Det planerade sjukhusstråket bedöms inte vara det lämpligaste alternativet för genompasserande cyklister, eftersom det kan skapa en otrygg miljö för fotgängare med nedsatta funktioner. Ett cykelstråk via Kioskgatan i väster och lämplig anslutning i öster skulle vara ett bättre alternativ.

- > Cykelstråk primärt
- - -> Cykelstråk sekundärt

Cykelparkering

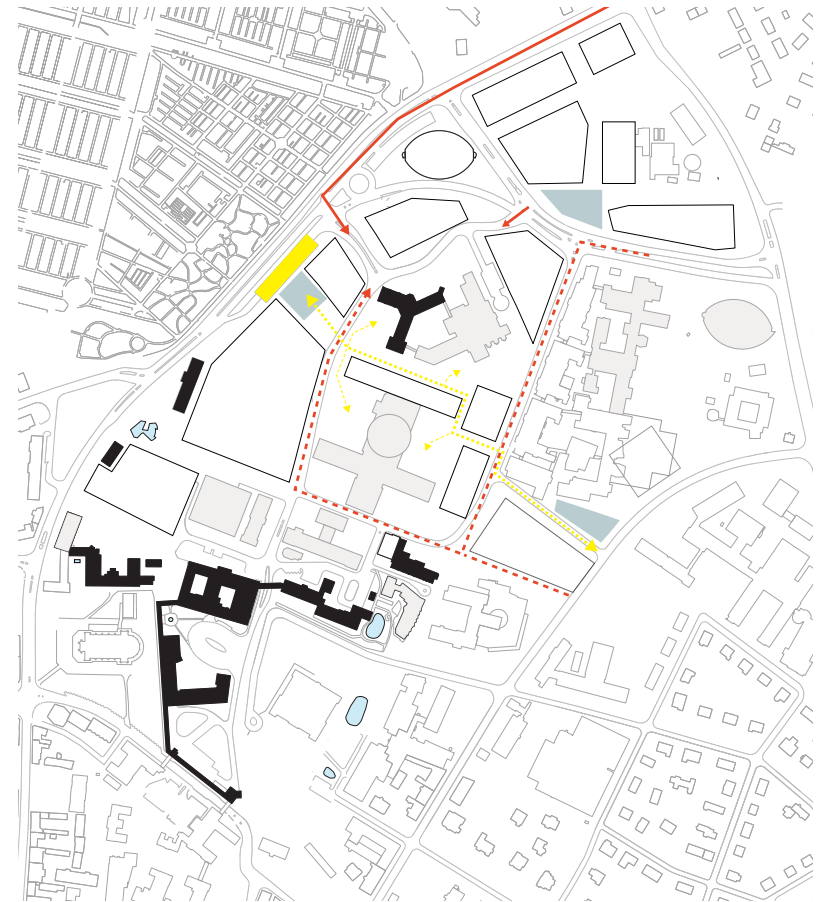
För att uppmuntra till resor med cykel bör det finnas gott om cykel-parkeringar på sjukhusområdet, vilka bör anläggas i anslutning till entréer och målpunkter. Cykelparkeringarna bör vara upplysta och kan med fördel placeras i låsningsbara cykelgarage. Felparkerade cyklar bör undvikas då många med nedsatt rörelse- och synförmåga vistas i området. Det är viktigt att parkeringsmöjligheter för olika typer av cyklar finns på sjukhusområdet. Laddningsstolpar skall finnas för elcyklar.

Gångtrafik

Tillgängligheten för fotgängare ska stärkas genom tydliga stråk och passager. Cykel- och bilvägar ska utformas med hänsyn till fotgängare. Sjukhusområdet skall vara en säker plats för patienter, besökare och personal.

Sjukhusstråket

Sjukhusstråket koppling från spårväghållplatsen till Lasarettsgatan har en nivåskillnad på drygt tre meter. För att stråket skall vara tillgängligt behöver man ta upp nivåskillnaden med ramper vilket kräver yta.

- > Akuta flöden ambulans primärt
- - -> Akuta flöden ambulans sekundärt då det korsar sjukhusstråket, områdests primära gångstråk
- - -> Sjukhusstråket

Godstrafik

Godstransporter kommer att koncentreras till norra området vid en ny logistikbyggnad vilket minskar den tunga trafiken ovan mark på sjukhusområdet.

Akuta transporter

För att säkerställa god redundans för akuttransporter bör minst tre in- och utfarter i minst två väderstreck samtidigt vara tillgängliga. Klinikgatan och Lasarettsgatan i norr samt en ny entrégata i väster kommer utgöra de huvudsakliga in- och utfarterna för akuta transporter. Man bör säkerställa ”fri väg” från motorväg till akutentré. Kioskgatan och ny koppling mot Sölvegatan är sekundära in- och utfarter. Akuta transporter med helikopter kan ansluta till helikopterplatta med fria in- och utflygningsvägar för bästa tillgänglighet.

Biltrafik

Gaturummen på sjukhusområdet i Lund utformas för att prioritera fotgängare och säkerställa hög trafiksäkerhet. För att bemöta miljöutmaningar och öka förutsättningarna för att nå regionala miljömål krävs inom den fysiska planeringen bland annat åtgärder som att minska biltrafiken och underlätta resor med kollektivtrafik och cykel.

Bilparkering

Markparkering kommer i framtiden att kraftigt reduceras då det sker en högre exploateringsgrad inom sjukhusområdet. Korttidsparkering och tillgänglighetsanpassad parkering för patienter ska dock finnas vid samtliga entréer. Medarbetare och besökare kommer att erbjudas parkering i befintliga eller nya parkeringsgarage. Tillgång till laddning av elbilar skapas och höjd tas även för framtida behov.

3.7 Logistisk infrastruktur

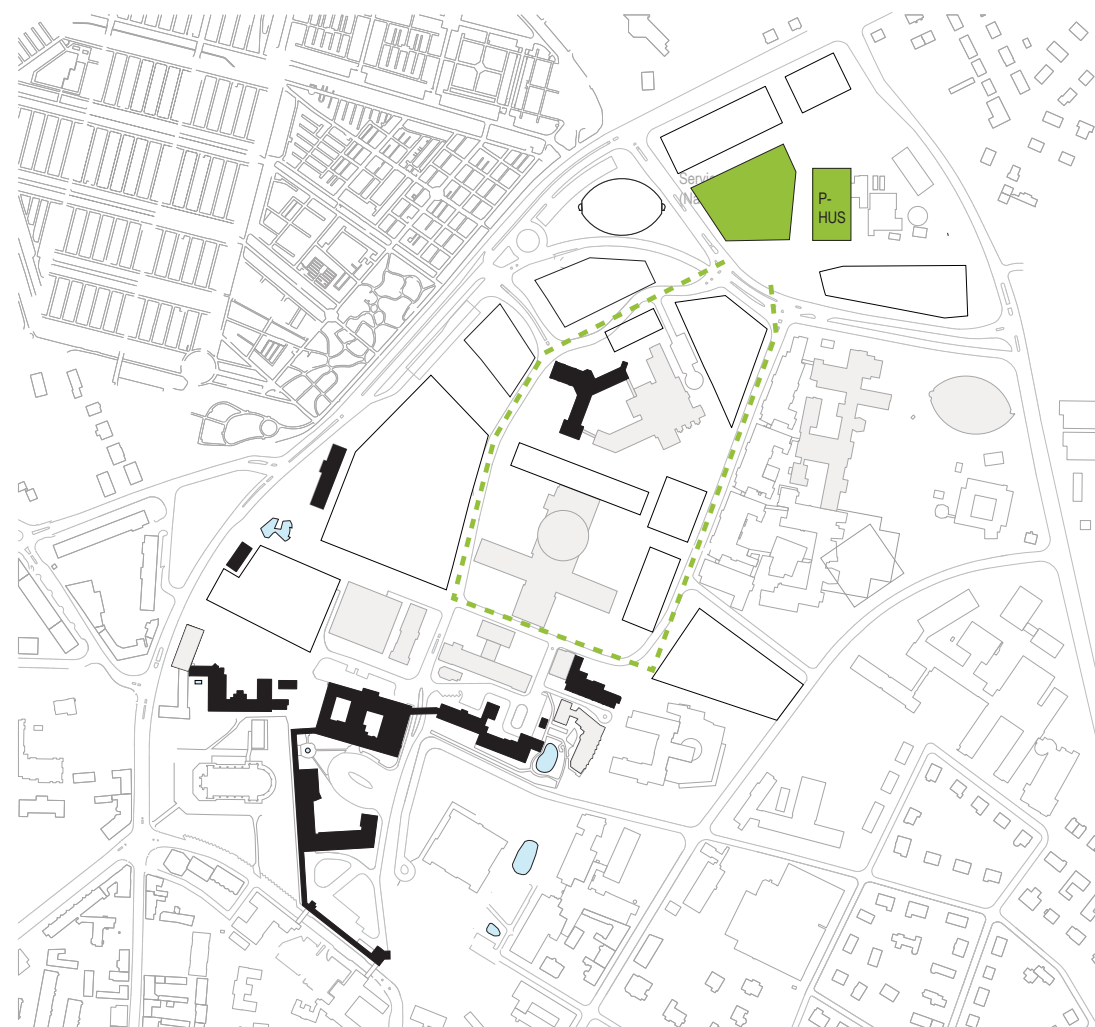
Välfungerande logistik och service är en förutsättning för utbyggnad och utveckling av sjukhusområdet. Nya vårdbyggnader kommer att dimensioneras och byggas för framtidens försörjningssystem, vilket innebär att sjukhusområdet måste vara förberett för att kunna leverera tjänster enligt *Konceptprogram för FM Service, Region Skåne*.

En långsiktig och hållbar logistik ska säkerställas för sjukhusområdet i Lund. Visionen är ett komplett och robust system för teknik, service och tjänster som på bästa sätt tillgodoser kärnverksamhetens behov. Målen är ökad patientsäkerhet, minskade kostnader och mindre miljöpåverkan.

Huvudkulvert

Ett nytt kulvertsystem byggs successivt upp i en ringmatad struktur för en säker och effektiv försörjning av hela sjukhusområdet. Ringmatningen skapar redundans, då det alltid finns en alternativ försörjningsväg fram till byggnader vid ett stopp i en del av kulverten. Kulverten är uppdelad i en transportkulvert och en teknikkulvert, som löper parallellt. Den nya transportkulverten planeras efter framtidens godsflöden med automatiserade transportsystem. Kulverten ska därför vara dimensionerad för både AGV (Automated Guided Vehicles) och manuella trucktransporter.

Ny kulvert måste även knytas samman med bef. kulvertssystem sett ur ett redundansperspektiv samt ur ett leveransperspektiv vad gäller bef. byggnader.

- Möjlig etableringsyta.
- Zon för servicebyggnad.
- Ny kulvertdragning.

Servicebyggnad (Navet)

I norra delen av sjukhusområdet anläggs en servicebyggnad (Navet). Målsättningen är att samtliga dagliga transporter ska lossas och lastas vid Navet. I detta kvarter finns även en reservkraftstation och teknisk försörjning för sjukhusområdet. Servicebyggnaden och de tekniska försörjningssystemen kopplas ihop med den nya kulverten och skapar därmed en effektiv försörjningsstruktur genom automation/AGV/truckar. Genom att centralisera transporter och andra typer av servicefunktioner till den norra delen och servicebyggnaden förbättras miljön och trafiksituationen inne på sjukhusområdet. Vidare kan logistik- och servicetjänster effektiviseras och förbättras med denna centralisering samt kompletteras med automatisering.

Serviceutrymmen i centrala sjukhuskvarter

Effektiva logistik- och serviceprocesser behöver lokaler längs hela leveranskedjan. Lagerstrategin utgår från att lager/förråd ska minimeras i attraktiv vårdyta. Detta innebär att centralt respektive lokalt lager påverkar den slutliga utformningen av förråd inne i vårdlokalerna. När vårdbyggnader planeras måste hänsyn tas till att det finns rätt förrådsstruktur och anpassade utrymmen i linje med vad som krävs för det robusta sjukhuset. Vidare kan det krävas ompackningar på vägen för att uppnå utjämnade flöden. Förutom lokaler i servicebyggnaden krävs även utrymmen inne i de centrala sjukhuskvarteren för att hela försörjningskedjan ska fungera.

Rörpost (smågodstransportör)

Ett rörpostsystem har etablerats på sjukhusområdet vilket kompletteras i samband med ny bebyggelse.

Sop- och tvättsug

Sop- och tvättsug planeras inte på sjukhusområdet i Lund. AGV, automation samt truckar nyttjas till tvätt och sopor.

3.8 Teknisk infrastruktur

De olika tekniska systemen utformas så att det skapas redundans och robusthet för respektive system. Det kan exempelvis vara genom att ringmatning skapas och att reservproduktionsanläggningar upprättas på lämpliga platser. Enbart behörig personal bör ha åtkomst till tekniska rördragningar och anläggningar. I teknikkulvert separeras VA- och elsystem i olika brandceller. Redundanta produktionsanläggningar för tappvatten, medicinska gaser, värme och kyla bör upprättas i såväl nya- som befintliga moderniserade undercentraler inom sjukhusområdet, i enlighet med skriften *"Det robusta sjukhuset"*. Den nybyggda reservkraftsstationen innebär att kravet på reservkraftskapacitet är tillgodosett när utbyggnad av sjukhusområdet genomförs. Vid utformning av teknisk infrastruktur tas hänsyn till den planerade etappindelningen vilket kommer att ställa stora krav på såväl provisoriska ledningssystem som produktionsanläggningar. Innan den första utbyggnadsetappen måste även den planerade sprinklerbassängen och ett separat redundant brandvattensystem vara färdigställt och idrifttaget. Bedömningen är att en ökad mängd information kommer att överföras över datanätet i framtiden. Likaså tas det i planeringen höjd för en ökad digital vårdmiljö. Vidare studier bör göras på om det är möjligt att etablera lokal energiproduktion, ex. geoenergi- eller solvärmeanläggning, på sjukhusområdet. Det finns idag en stor risk för framtida översvämningar på sjukhusområdet vid stora skyfall. Dagvatten- och skyfallshanteringen på området bör därför ses över. Åtgärder för att samla upp och fördröja dagvatten bör utföras och rinnvägar för skyfall bör säkerställas. Känslig teknisk utrustning ska aldrig placeras i lokaler med risk för översvämning.

3.9 Konstnärlig gestaltning

Konstnärlig gestaltning och kulturhistoriskt viktiga miljöer skapar, tillsammans med en sammanhållen gestaltning av de offentliga ytorna, ett område med en tydligt egen karaktär.

Genom platsspecifikt konstnärligt gestaltning bidrar konst bland annat till att stärka områdets identitet och orienterbarhet. Konst kan även bidra till att förstärka och betona arkitektoniska element, stråk, noder och markerar platser i det offentliga rummet. Det är i upplevelsen av och i interaktionen med platsen som konstnärlig gestaltning blir värdeskapande och främjar kulturella och sociala samspel, påverkar hälsa, delaktighet och känsla av sammanhang i samhället. Sjukhusområdet i Lund och dess omgivande områden, är en del av samhällets offentliga rum och levandegör stadens historia. Dessa ska aktivt tillgängliggöras för staden och utvecklas i takt med samhällets utveckling. Som ett led i detta blir konsten och andra kulturvärden, i form av exempelvis byggnaderna och de gröna miljöerna, betydelsebärande delar i berättelsen om området. Arbetet med en ny, fast konstnärlig gestaltning ska ha ett aktivt samspel med framtida gestaltningsprogram, kärnvärden och ledstjärnor för sjukhusområdet. Utgångspunkten för arbetet är Regionstyrelsens riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning, som tar avstamp i Region Skånes värdegrund och betonar ett tvärsektionellt perspektiv där arkitektur, funktion och konstnärliga värden samspekar.

Konsten har stor betydelse för att skapa offentliga rum med långsiktiga kvaliteter. Det är därför viktigt att det konstnärliga arbetet tidigt införlivas i samhällsbyggets processer. [...]

(Boverket 2017, s. 22)

- Möjlig etableringsyta
- Entréplats
- Kulturstråk primärt
- Kulturstråk sekundärt
- Befintligt konst- och kulturutbud inom området

4. Genomförande

4.1 Förutsättningar

Generellt

Sjukhusområdet i Lund kommer under en lång tid genomgå stora förändringar. Omfattande nybyggnader på sjukhusområdet skaparoundvikligen störningar för kringliggande verksamheter och på sjukhusområdet i stort. Området är beroende av kontinuerlig teknisk- och logistisk försörjning under utbyggnadstiden. Patientsäkerheten, som är Region Skånes viktigaste planeringsprincip, får inte äventyras. Stora utmaningar på sjukhusområdet är trafik- och bygglogistik samt de ständigt förändrade flödena av besökare, medarbetare och patienter.

Ny kulvertdragning med tillhörande servicebyggnad

Befintlig huvudkulvert ligger i dag på västra sidan, under Lasarettsgatan. Ny kulvert byggs innan byggnader rivs och nya byggnader etableras. För att kunna etablera ny kulvertdragning under sjukhusområdet krävs det att arbetet påbörjas på östra sidan i Klinikgatan. Befintlig huvudkulvert måste kunna nyttjas tills ny är på plats. Genom att kulvert påbörjas på östra sidan kommer nya byggnader, med kopplingar till ny kulvert och tillhörande logistikbyggnad, kunna etableras på den östra sidan först.

Ändrade fysiska förutsättningar

Utifrån Region Skånes ekonomiska förutsättningar har framtagen långsiktig målbild delats upp i minst två etapper. Ytan för högteknologisk vårdverksamhet förskjuts därmed norrut till de så kallade X- Y- och Z-tomterna. Cancercentrum och LMC prioriteras inte politiskt i etapp 1 NSL. Då cancercentrum inte skall etableras före nya byggnader för högteknologisk vård innebär det en svårighet att riva byggnader som skulle medgett en etableringsyta med goda måttförhållanden och med goda förutsättningar att koppla nya vårdbyggnader till Blocket.

4.2 Etapper

Etablering etapp 1 nya sjukhusområdet i Lund (NSL)

Etapp 1 kommer att tillgodose samtliga prioriteringar på kort sikt enligt framtagen lokalförsörjningsplan.

- Redundans gällande teknik, logistik och service
- Nya vårdbyggnader för högteknologisk vård
- Samlad barnverksamhet
- 24/7 som del av ett Laboratoriemedicinskt centrum.

Nya byggnader för högteknologisk vård

Etappindelningen har medfört att SUS gjort omprioriteringar i framtagen klusterbild gällande nya byggnader för högteknologisk vård och planerar nu utifrån definierade patientflöden istället för verksamhetsområde som tidigare. De nya tankarna går i linje med framtagen lokalförsörjningsplan. De akuta flödena prioriteras i etapp 1. Prioriteringarna innebär att ett större antal vårdplatser kommer att finnas kvar i Blocket som därmed kommer att behöva renoveras. Förbindelsegångar från de nya byggnaderna till Blocket måste planeras med såväl patientflöden som medarbetarflöden i fokus.

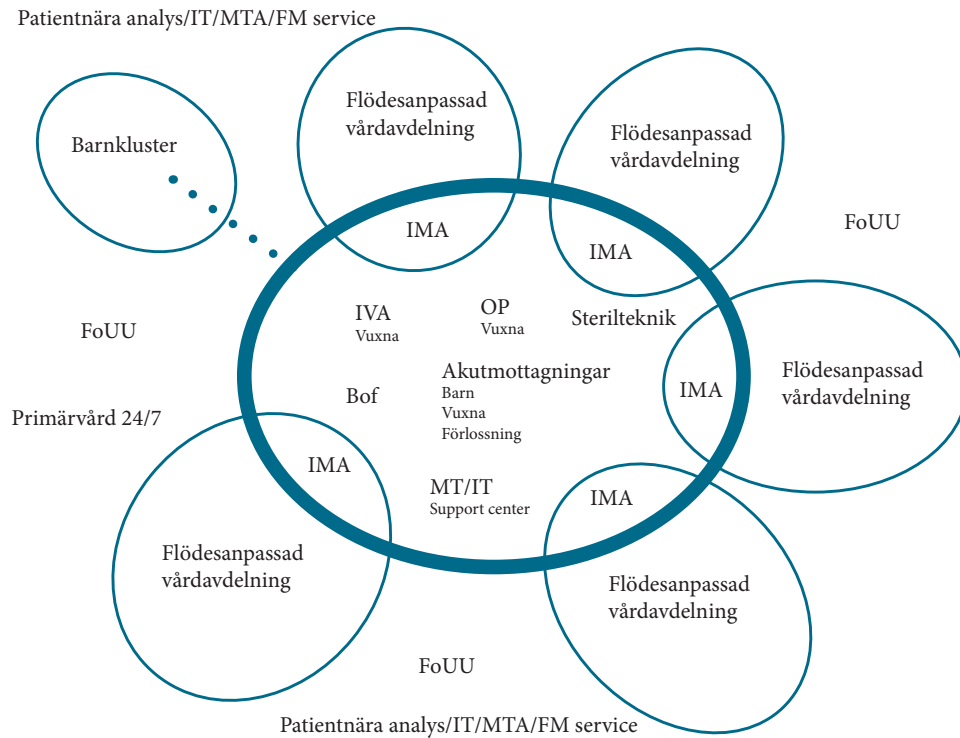
Barn- och ungdomssjukhuset (BUS)

Barnsjukvården koncentreras i enlighet med långsiktig målbild.

I väntan på nya vårdbyggnader kan kortsiktigare lösningar komma att vara nödvändiga för att säkerställa en god och säker vård.

Eventuella temporära lösningar är under utredning.

Klusterbild för SUS behov etapp 1 NSL

Klusterbild som visar SUS vårdbehov etapp 1 och hur de olika verksamheterna kopplas till varandra för att säkerställa goda samband och flöden.

Etapp 1

- Zon för utbyggnad av högteknologisk vård
- Zon för servicebyggnad och parkering
- Kulturhistoriskt värdefull byggnad
- Entréplatser
- Byggnad som bevaras
- Framtida byggrätter
- Sjukhusstråket (gångstråk)
- Ny kulvertdragning
- Nod för kollektivtrafik. Hållplats för spårväg och buss

Laboratoriemedicin

Utredning pågår gällande evakuering för ett framtida LMC på ”Wigerttomten”

Blocket (renovering)

Etapp 1 NSL medför tomställning av stora delar av Blocket. Blocket kommer att behöva renoveras för att tillgodose önskemål enligt framtagna målbild. Som ett led i genomförandeplanen tillkommer troligen inflyttning av verksamheter som exempelvis ögonsjukvård och njursjukvård som idag är placerade i byggnader som kommer att behöva rivas.

Sjukhusstråk och offentliga platser

När spårvägen sätts i drift kommer den västra entréplatsen och sjukhusstråket att etableras i någon form. Den östra entréplatsen kommer att etableras när akademiska hus har färdigställt Forum Medicum. Strax norr om stråket kommer Remissgatan att utvecklas i takt med att området utvecklas. I och med Navet kommer det att skapas en ny offentlig plats på sjukhusområdets norra del. Platsen kommer att vara sjukhusområdets norra entréplats med nära anslutning till parkeringshus.

Servicebyggnad (Navet) samt p-hus.

Ny servicebyggnad tillgodoser de långsiktiga behoven av en samlad logistik och service enligt framtagna lokalförsörjningsplan. Nytt parkeringshus ersätter helt eller delvis p-platser som tas bort i samband med nya byggetableringar på sjukhusområdet.

Kulvert

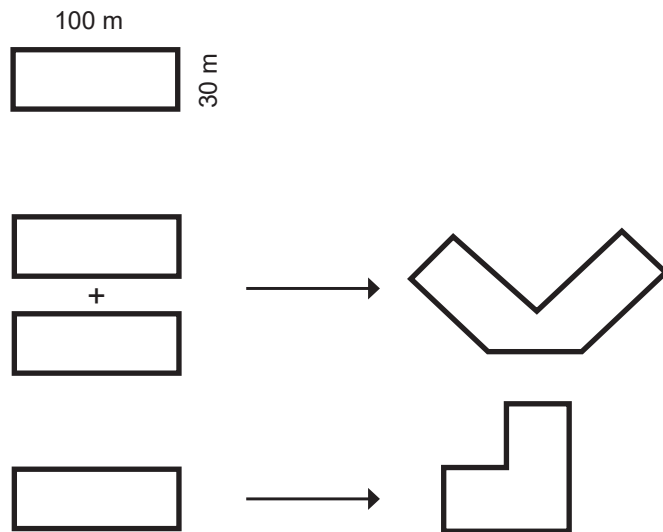
Kulverten är en nödvändighet för att försörja såväl befintlig byggnation som de nya vårdbyggnaderna. Etappindelningen för byggandet av den nya kulvert behöver i detalj utredas för att varuförsörjningen ska kunna ske så bra som möjligt under byggtid och efter färdigställande.

Konsekvenser av minskad etableringsyta

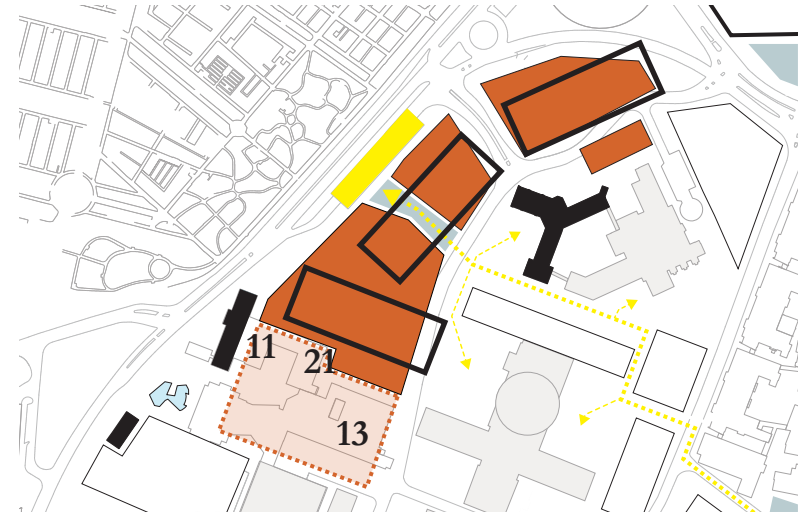
Utifrån SUS omarbetade prioriteringar ser vi att behoven medför en mycket hög exploateringsgrad på anvisad etableringsyta. Behoven medför att tomtyta (X) som i en långsiktig målbild var tänkt för lättare vårdverksamhet med lägre bebyggelse (PH) nu måste byggas för högspecialiserad sjukvård. Tomt X ligger strategiskt bra till dagens BUS för en samlad barnverksamhet men medför utmaningar att kopplas till Blockets framtida utbyggnadstapper (tomt Z) enligt långsiktig målbild. Utmaningar finns också i att etableringsytorna bryts upp av stråk och vägar vilket innebär att det är en utmaning att få till goda vårdvolymer utifrån nationell standard för högteknologisk vårdverksamhet. Om etableringsytan medför minskade volymer finns risker utifrån lönsamhet och bemanning. En hög etableringsgrad medför att man i tidigt skede måste ta höjd för solstudier, insynsproblem och dagvattenhantering. Volymstudier har tagits fram där stora utmaningar med att leva upp till Lunds kommuns framtagna ramprogram för sjukhusområdet konstateras.

Princip volym för vårdbyggnad

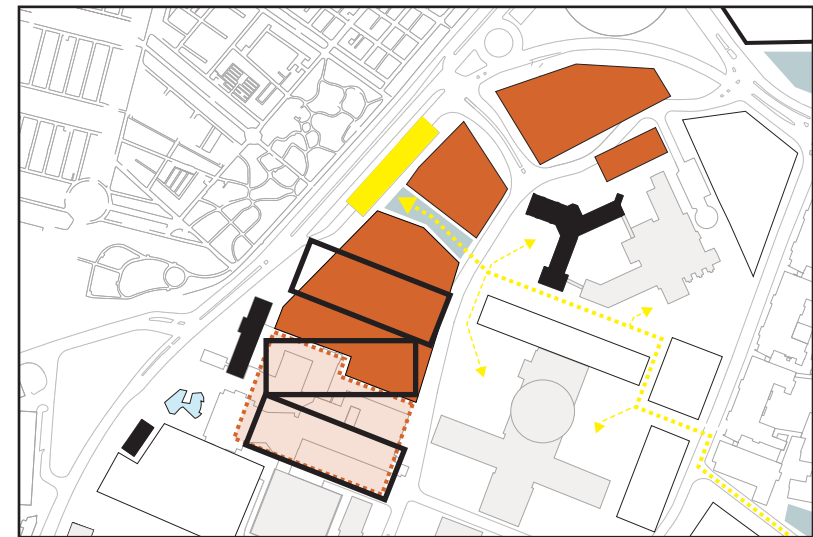
Nya vårdbyggnader skall utformas för goda samband och flöden. Byggnaderna skall också stödja framtida arbetssätt. Då personal är en bristvara innebär avstånd inte sällan en risk för patientsäkerheten. Nationellt sett tenderar vårdbyggnader för högteknologisk vårdverksamhet att bli närmare trettio meter breda. Ett våningsplan har en bjälklagshöjd på strax under fem meter. Dubbelkorridor medför effektiva flöden och samband medan man inte sällan får problem med dagsljus in i byggnaderna. Nya vårdbyggnader planeras utifrån enpatientrum. Enpatientrum kräver mer yta än dubbelrum vilket innebär att samma antal patienter/avdelning kräver större lokalyta. För att vårdavdelningar skall vara effektiva ut bemanningssynpunkt krävs det att man kan koppla samman team nattetid vilket också ställer krav på sammanhängande byggnadsvolymer. Inte sällan kommer man upp i närmre hundra meter långa byggnader. För att tillgodose dessa krav krävs rimlig etableringsyta.

Principer för hur man kan utforma vårdbyggnadsvolymer utifrån platsens förutsättningar utan att förlora goda samband och flöden.

Utmaning att få till optimala vårdvolymer samt goda samband och flöden till verksamheter i Blocket på yta för NSL etapp 1.

Bättre förutsättningar att få till optimala vårdvolymer samt goda samband och flöden till verksamheter i Blocket på yta för NSL men det kräver etablering av cancercentrum för att kunna riva by. 13.

Evakueringar

Ettapp 1 del 1

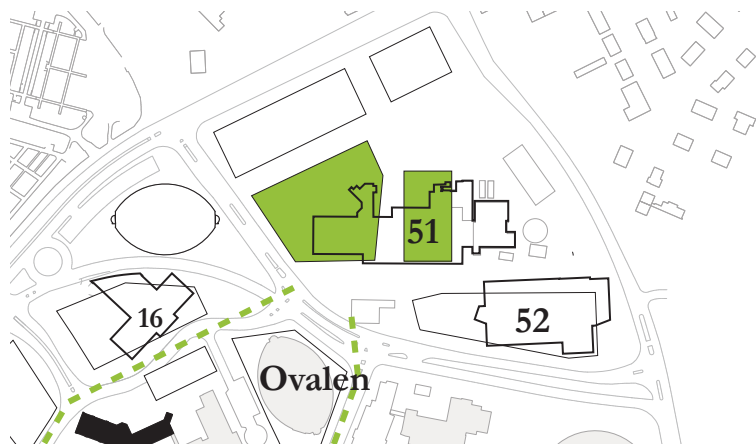
Servicebyggnad (Navet) samt p-hus.

Evakueringar av by. 51 sker dels till by. 52 och dels till by. 16.

By. 16 innehåller idag Medicinsk teknik (MT) och tomställda lokaler från en f.d. personalrestaurang. MT skall flytta in i det framtida Navet.

Först när Navet står klart kan alltså by.16 rivas. Man bör överväga att tomställa by. 52 vilket innebär att även bårhus och vävnadsbank flyttar in i Navet. Genom att tomställa byggnaden kan man på sikt riva byggnaden. By. 52 är har en låg nyttjandegrad gällande mark på ett strategiskt bra läge mitt i staden. Byggnaden kommer troligen inte nyttjas fullt ut då Navet är färdigställt. I samband med etablering av Navet tas parkeringsyta i anspråk vilket kompenseras med ett nytt parkeringshus som länkas samman med Navet på plan 09.

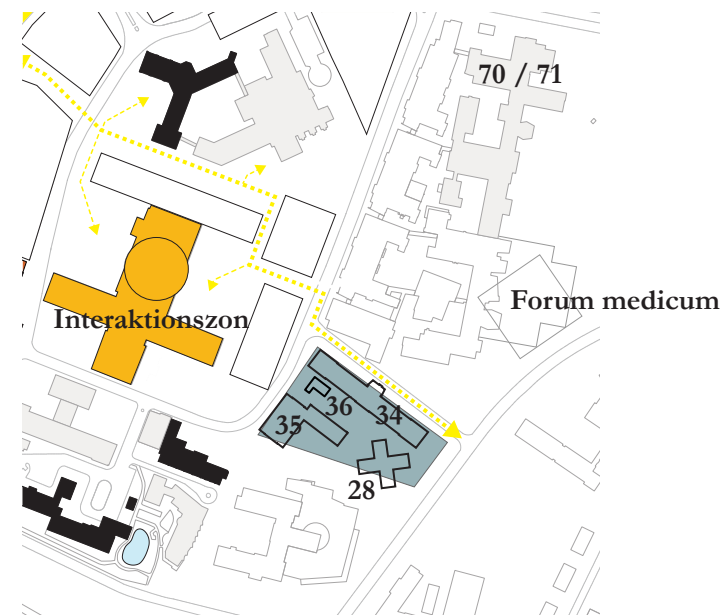
För att möjliggöra framtida etableringsyta med koppling till BUS bör man på norra området ta höjd för att på sikt ersätta parkeringshuset Ovalen på norra området.

Evakueringar vid etablering av Navet

Laboratoriemedicinskt centrum (LMC)

Medicinsk Service förvaltningsledning önskar en etablering av ett Laboratoriemedicinskt centrum (LMC) på Wigerttomten. Kopplingen och närheten till universitetet genom BMC och Forum Medicum liksom en framtida interaktionszon i Blocket ses som fördelaktigt. Vid etablering av LMC på Wigerttomten kommer by. 34, by. 35, by. 36 samt by. 28 att behöva rivas. By. 28 är en förskola vars hyreskontrakt är uppsagt. By. 35 innehåller ögon B som kommer att behöva evakueras vid en framtida etablering. Beroende på när i tid får ledig lokalyta på sjukhusområdet ses över. By 36 är den största nätstationen i högspänningsfördelningen som bland annat försörjer Blocket. Ytor i Blocket samt by. 71 och 72 kan på sikt tomställas då Laboratoriemedicinskt centrum (LMC) etablerats.

Evakueringar vid etablering av LMC

X- och Y-tomten

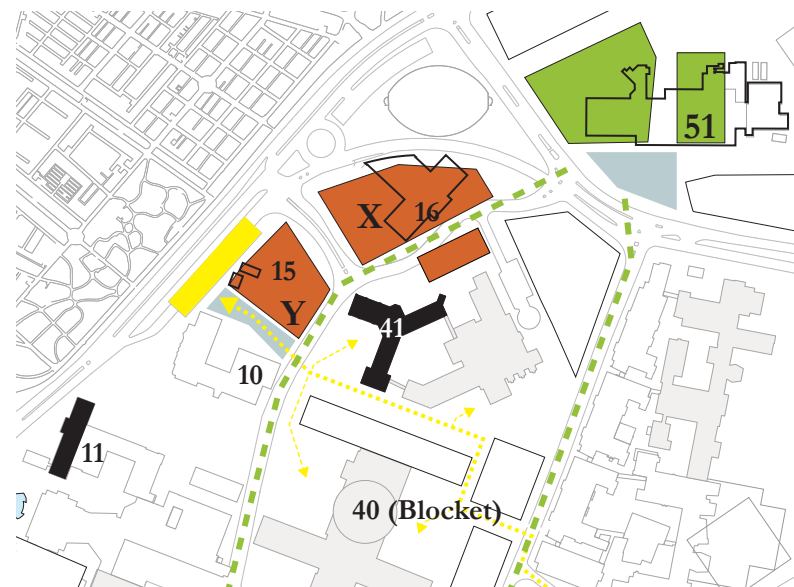
(Nya byggnader för högteknologisk vårdverksamhet)

Genom att riva by. 16 kan etablering av tomterna X och Y påbörjas. Tomten X kommer i huvudsak innehålla vårdverksamheter som har koppling till Barn- och ungdomssjukhuset (BUS) dvs Förlossning, Neonatalvård etc men även patienthotell då tomten har begränsningar vad gäller framtida vård. Detta då den inte kopplar varken till Blocket, där vårdavdelningar planeras, eller till utbyggnadszon Z.

Njurmedicin som idag finns i by. 11 bör inrymmas i X, Y eller Z-tomten (etapp 1 tomten) för att möjliggöra rivning av by. 11 i etapp 2

Infektionsavdelningen skall planeras in för att möjliggöra en rivning av befintlig infektionsbyggnad. Infektionsavdelningen kan även planeras in i etapp 1 del 2. I den långsiktiga målbilden skall nya strålbehandlingen växa samman med ny cancerbyggnad på sjukhusområdet i Lund. Y-tomten är placerad mellan Blåljugatan, sjukhusstråket, Lasarettsgatan och spårväghållplatsen. Tomten innehåller inga vårdbyggnader vilket innebär att en etablering här inte kräver någon evakuering. By. 15 är dock placerad här och är en lågspänningsfördelning, med högspänningstransformatorer i, som försörjer bl.a. by 10 och 41. En förutsättning för att kunna tillgodose vårdens samband och flöden är att en framtida byggnad på denna tomt kopplar till övriga byggnader på omkringliggande tomter.

Utifrån etapp 1 är ytan strategiskt placerad mitt emellan X- och Z-tomterna. Tomten tillåter angöring från Blåljugatan.

Etapp 1 del 1.

Etapp 1 del 2.

Ettapp 1 del 2

Z-tomten

Två byggnader är placerade på Z-tomten. Byggnad 10 och byggnad 12

By. 10

By. 10 innehåller Patienthotell, Vårdcentral samt Ortopedteknik.

Ortopedteknik är en extern hyresgäst med kopplingar till

Ortopedmottagningen. Ortopedteknik har verkstäder och patienter kommer och provar ut hjälpmedel. Utredning pågår gällande verksamhetens framtida placering. Patienthotell planeras på tomt X varför en evakuering inte är nödvändig. Patienthotell på X-tomten kan samlokaliseras med familje BB. Vårdcentralen placeras -med nära koppling till akutmottagning och spårväghållplats. En ev. placering i B-Blocket med koppling till sjukhustråk och Blocket bör utredas för att minska etableringsgraden.

By. 12

By. 12 innehåller käkkirurgi och planeras att flytta in i Blocket då verksamheter flyttat från Blocket till nya vårdbyggnader på X- och Y-tomtarna. Flytten kräver renovering av Blocket.

Framtida byggnader på Z-tomten bör länkas samman med nya byggnader på Y-tomten. Byggnaderna bör innehålla vårdverksamhet som ingår i det mest akuta vårdklustret.

Etablering ettapp 2 nya sjukhusområdet i Lund (NSL)

Ettapp 2 kommer att tillgodose ytterligare behov ifrån framtagna lokalförsörjningsplan.

- Nya byggnader för högteknologisk vårdverksamhet med tyngdpunkt på vårdavdelningar
- Cancercentrum
- Interaktionzon i Blocket

Nya byggnader för högteknologisk vårdverksamhet

Efter att ett cancercentrum och delar av den högteknologiska vårdverksamheten etablerats på tomt X, Y och delar av Z kan by. 13, 11 och 21 rivas. Z-tomten i ettapp 2 kan då kopplas samman med Z-tomten ettapp 1 del 2. Vårdavdelningar som finns i Blocket kan nu flytta ut till Z-tomten och beroende på hur utvecklingen av den nära vården görs en översyn av behovet.

By. 11

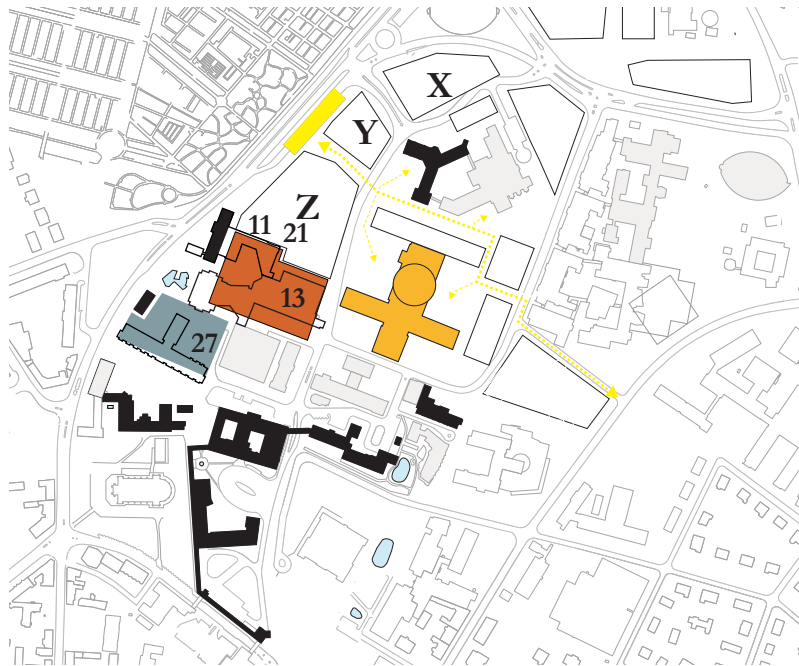
By. 11 innehåller njurmedicin, njurdialys, strålningsfysik och strålningsforskning, samt mottagningsverksamhet. Strålningsfysik och forskning ingår i ett framtida cancercentrum.

By. 13

By. 13 innehåller onkologisk strålningsbehandling, strålningsfysik och strålningsforskning samt mottagningsverksamhet.

By. 21

By. 21 innehåller strålningsfysik och strålningsforskning samt Practicum. Practicum planeras att flytta till ”Navet.

Etapp 2

Cancercentrum

För att säkerställa en fortsatt utveckling enligt långsiktig målbild tas det i etapp 1 höjd för nödvändiga evakueringar som möjliggör en framtida etapp 2. Lokaler som idag finns i infektionsbyggnaden (by. 27) ersätts i den första etappen av NSL. Infektionsavdelning och infektionsmottagning planeras i etapp 1.

Infektionsverksamheten har idag egen akutmottagning vilket bör integreras med akutmottagning för barn och vuxna.

Onkologiavdelningen flyttar in i Blocket. Koppling till Blocket kommer att bli viktig vid etablering av nya byggnader för högspecialiserad vård och traumavård väster om Blocket. Förbindelsegångar från den nya byggnaden till Blocket måste planeras med såväl patientflöden som medarbetarflöden i fokus.

Interaktionzon

Då Blocket tömms på högspecialiserad vårdverksamhet finns en zon centralt på sjukhusområdet som lämpas sig för interaktion mellan Universitetet (forskning och undervisning), näringsliv och klinisk verksamhet.

4.3 Blocket

Då nya vårdbyggnader för högteknologisk vård etablerats på sjukhusområdet kommer stora delar av Blocket att tomställas, vilket skapar möjlighet att koncentrera vårdverksamheten på sjukhusområdet. Dock kommer många ytor för både mottagningar och vårdavdelningar att kvarstå, därutöver kommer verksamheter att behövs flytta in i Blocket för att kunna fortsätta utvecklingen enligt planen. De tomställda lokalerna kommer, beroende på vilken verksamhet som skall flytta in, vara i behov av mer eller mindre omfattande renovering. Verksamheterna som finns i de kulturvärdefulla byggnaderna på södra området flyttar in i Blocket (alternativt ut från sjukhusområdet) vilket frigör byggnader som därmed kan avyttras. Då LMC står färdigt kommer även lokaler i E- och F-blocken att tomställas. Enligt långsiktig målbild rivs dessa delar då de är tomställda.

Utvecklingsstrategi by. 40 (A-D blocken) etapp 1

En plan över hur nya och befintliga verksamheter i Blocket struktureras i framtiden behöver tas fram. Blocket kommer att behöva innehålla vårdavdelningar, mottagningar, administration samt undervisning. Blocket kommer även att vara en central plats på sjukhusområdet för innovation mellan klinisk verksamhet, forskning och näringsliv med sitt strategiska lägen mellan högteknologin och universitetet. Till detta krävs konferensmöjligheter med möjlighet till lättare förtäring.

Utvecklingsstrategi by. 40 (A-D blocken) etapp 2

Vårdavdelningar kan nu flytta ut till nya byggnader på Z-tomten.

5. Slutsats

Att förtäta befintligt sjukhusområde under pågående arbete innebär stora utmaningar. Under en lång tid framöver kommer sjukhusområdet att vara en byggarbetsplats som kommer att behöva hantera störningar i form av damm, ljud, vibrationer, avstängningar samt trafik- och bygglogistik. Patientsäkerheten får inte äventyras och verksamheten skall bemannas.

Utifrån de verksamhetsbehov som finns krävs det byggnadsvolymer som möjliggör för högteknologisk vårdverksamhet. Den högteknologiska vårdverksamheten är central på sjukhusområdet och all annan vård har koppling till denna. Inte sällan krävs sängtransporter till och från den högteknologiska vårdverksamheten.

Utifrån områdets fysiska förutsättningar och vårdens samband och flöden bör en etablering av högteknologisk vårdverksamhet på sjukhusområdet placeras med anslutning till Blocket för att på bästa sätt nyttja Blockets framtida användning.

Väster om Blocket finns etableringsyta med goda måttförhållanden utifrån nationella nyckeltal för byggnadsvolymer för högteknologisk vårdverksamhet (se sid. 16).

SUS omarbetade behov (Blå klustermodell) kräver en större etableringsyta än vad etapp 1 (X,Y och Z) medger. Vi kan redan nu se stora risker med dagvattenhantering, dagsljusförhållanden, insynsproblematik samt den mänskligaskalan i förhållande till byggnadsvolymer.

Att bygga Cancercentrum före högteknologisk vårdverksamhet hade möjliggjort en större och strategiskt bättre placerad etableringsyta för högteknologisk vårdverksamhet då det skulle möjliggjort rivning av by. 13. Infektionsvården (by. 27) evakueras i ett sådant förslag till Wigerttomten (framtidig placering av LMC) med närhet till befintlig akutmottagning.

Fortsatt arbete

För att sjukhusområdet skall få en tydlig karaktär krävs det i nästa skede att ett koncept och en helhetsplan för hela sjukhusområdet tas fram. Utan en sådan helhetsplan riskerar området att brytas ned i enskilda projekt med splittrad helhetsbild som resultat.

Helhetsplanen tydliggör ambitionsnivån på de olika delprojekten och säkerställer att området hålls samman.

Fördjupade analyser och program behöver tas fram för Blocket med mål att på sikt tomställa och riva E- och F-blocken.

Trafiksimuleringar och parkeringsutredningar behöver tas fram för att säkerställa flöden igenom och inom sjukhusområdet.

I uppdraget ingår att ta fram en långsiktig lösning för att Rehabiliteringsmedicin i Orup flyttar till sjukhusområdet Lund. Rehabilitering i anslutning till akut traumavård är tillgodosedd i de nya vårdvolymerna medan långtidsrehabilitering bör utredas vidare. En placering på Annetorp är föreslagen men har avfärdats av verksamheten själv pga avstånd till befintligt sjukhusområde.

Den fysiska utvecklingsplanen bör revideras årligen och när behov uppstår.

5. Referenser

S. 5 (Politiska beslut):

Regionstyrelsen (2016). *Protokoll från regionstyrelsens sammanträde 12 maj 2016*.

S. 8 (Fastighet och plan):

Boverket (2016). *Så planeras Sverige*. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/> [2018-10-29].

SFS 2010:900. *Plan- och bygglag*. Stockholm: Näringsdepartementet RSN.

Sveriges Kommuner och Landsting (2018). *Plan- och bygglagen, PBL*. <https://skl.se/samhallsplaneringinfrastruktur/planerabyggabo/lov-byggandetillsyn/planochbygglagenpbl.1767.html> [2018-10-29].

S. 9 (Planeringsprinciper)

Regionstyrelsen (2016-04-07 §53) *Planeringsprinciper vid ny- och ombyggnation av vårdfastigheter i Region Skåne*.

S. 10 (Trafikstruktur):

Region Skåne (2017). *Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050*.

S. 10 (Logistisk infrastruktur):

Region Skåne (2018). *Konceptprogram för FM Service, Region Skåne*.

S. 10 (Teknisk infrastruktur):

Krisberedskapsmyndigheten (KBM) (2008). *Det robusta sjukhuset - Utgåva 2008*. <https://www.msb.se/sv/Produkter--tjanster/Publikationer/Publikationer-fran-KBM/Det-robusta-sjukhuset/> [2018-09-10]

S. 10 (Gestaltad livsmiljö):

Boverket (2017). *Underlag till nationell arkitekturpolicy*. Rapport 2017:12. Karlskrona: Boverket.

Kulturdepartementet (2017). *Politik för gestaltad livsmiljö*. (Regeringens proposition 2017/18:110). Stockholm: Regeringskansliet.

S. 11 (Gestaltad livsmiljö):

Region Skåne (2018). *Gestaltad livsmiljö -arkitektur form och design*.

S. 11 (Vårdmiljö):

Folkhälsomyndigheten (2017). *Ljus och hälsa - En kunskapssammanställning med fokus på dagsljusets betydelse i inomhusmiljö*. Folkhälsomyndighetens publikationsservice.

Ulrich, R. (2012). *Evidensbas för vårdens arkitektur 1.0 – Forskning som stöd för utformning av den fysiska vårdmiljön*. Göteborg: Chalmers tekniska högskola – Institutionen för arkitektur, Centrum för vårdens arkitektur.

S. 13 (Miljö och energi):

Region Skåne (2017b). *Energistrategi Region Skåne 2018 – 2030: Energi för uppvärmning, kyla och drift av våra fastigheter och verksamheterna i dessa*.

Region Skåne (2017a). *Miljöprogram för Region Skåne 2017 – 2020: en offensiv satsning på framtiden*.

S. 18 (Prioriteringar):

Lunds kommun (2013). *Ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet*. Lund: Stadsbyggnadskontoret.

Lunds universitet och Region Skåne (2016-06-04) *PM Interaktionszonen – verksamhetsinnehåll och fysisk planering*.

S. 24 (Trafikstruktur):

Region Skåne (2015). *Planera för cykeln i småstaden - Vägledning och inspiration för mindre tätorter i Skåne.*

S. 27 (Logistisk infrastruktur):

Region Skåne (2016). *Behovsanalysrapport Ny Servicecentral 2.0,*

WSP (2014). *Risikanalytisk översvämningsrisk på Skånes sjukhus.*

S. 26 (Logistisk infrastruktur):

Region Skåne (2018). *Konceptprogram för FM Service, Region Skåne.*

S. 28 (Konstnärlig gestaltning):

Region Skåne (2016). *Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning - Region Skånes fastighetsbestånd.* Region Skåne: Regionstyrelsen.

6. Bilagor

Region Skåne (2017). *Fastighetsutvecklingsplan för sjukhusområdet i Lund.*

Region Skåne: Enheten för Fastighetsutveckling.

Region Skåne (2018). *Lokalförsörjningsplan för sjukhusområdet i Lund.*

Region Skåne: Enheten för Fastighetsutveckling.

Region Skåne (2019). *Simulering för Nya sjukhusområdet i Lund (NSL).*

Region Skåne (2018). *Laboratoriemedicinskt centrum-en del av Nya sjukhuset i Lund.*

Lunds kommun (2013). *Ramprogram för sjukhusområdet och södra universitetsområdet.* Lund: Stadsbyggnadskontoret.